

Revija Zveze društev upokoencev Slovenije

V Žarišču:

**Izzivi
vseživljenjskega
učenja starejših**

**Negotovost v
službah negovalcev**

Kultura:

**Deveta revija
PZ v Velenju**

**Rokodelci vse
bolj aktivni**

**Utripi
pokrajinskih zvez**

Osrednji pogovor:

**Liljana Batič, direktorica
ZOD Ljubljana**

Beseda vodstva ZDUS

Volilno leto je, spoštovani člani ZDUS. 3

V žarišču

»Največje delo, ki ga bo družba imela v prihodnje, je učenje!« . . . 4

Ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad starejšimi osebami: Starejše osebe v Sloveniji za pravico do življenja brez nasilja in zlorab. 6

Negotovi delovni pogoji v službah negovalcev in socialnih oskrbovalcev: Dostojanstvo starejših in socialnih oskrbovalcev je ogroženo 7

Delavnica o sodobnem komuniciranju 7

Mednarodna dejavnost

O enakosti, nediskriminaciji, samostojnosti in neodvisnosti - s seminarja ekspertne skupine. 8

Kultura

»Ročnodelstvo« v DU Limbuš - Pekre 10

Rokodelska delavnica v Brežicah. 10

9. revija pevskih zborov v Velenju 11

Srečanje rokodelcev v Višnji Gori 11

Osrednji pogovor

Liljana Batič, direktorica ZOD Ljubljana 12

Utripi v pokrajinskih zvezah

Šport in rekreacija

Informacije iz programskih vsebin komisije za šport, rekreacijo in gibalno kulturo ZDUS 23

Načrtujmo, potujmo ...

Ko si želimo videti in doživeti vse, kar je šlo mimo nas v mladih letih. 24

Evropsko pismo

Pod Zdusovim žarometom

Milan Osterc. 28

Zdusova pravna posvetovalnica

Viharimo možgane

Obvestila

Volitve so za nami, čeprav se v tej pisani mavrici izbranih, Sloveniji ne piše kaka bleščeča prihodnost. Na papirju seveda že, a v resnici? Prav vse politične stranke s svojimi prvo postavljenimi so nas prepričevale, kakšna bo naša država, če bomo izvolili prav njih. »Naredili bomo to, popravili tisto, spremenili bomo... zagotovili bomo... « same všečne besede, za katere pa že vnaprej vemo da ne bodo uresničene, ali pa bodo ostale na pol uresničene, ker je v danih razmerah pač nemogoče, da Slovenija postane Švica. Nihče od prvakov strank tudi ni objasnil, kako bodo naredili tisto, popravili ono, zagotovili to in ono. Prav zanimivo je, kako so vsi, brez izjeme, postavljali v ospredje svoje programe in poudarjali, da gre vendarle za prihodnost Slovenije. Ko pa smo dobili relativnega zmagovalca, ki si ga polovica Slovenije sploh ne želi, druga polovica pa ga kuje v zvezde, pa je povezovalnost hipoma izpuhtela. Wikipedija navaja, da je koalicija začasna oblika združevanja različno mislečih z namenom, da odstrani ali premaga – premosti, skupno grožnjo ali težavo? Torej, kakšen smisel pa ima potemtakem ustanavljati koalicijo enako mislečih, razen seveda, da se vsi, ki so zasedli mesta od drugega do devetega, povežejo v koalicijo da odstranijo skupno grožnjo, beri - Janšo!? Ko sem spremljal soočenja, sem bil prijetno presenečen. Večina političnih strank in skoraj vsi, ki stranko predstavljajo, so na prvo ali drugo mesto postavljali boljši položaj slovenskih upokojencev. Če je razlog za tako izpostavljanje starejših oseb in boljše skrb zanje naš Memorandum, potem smo lahko samo veseli, da smo ob pravem času opozorili slovensko politiko, kaj od nje pričakujemo. In, prisluhnili so nam! Vsaj v predvolilnem času. Zdaj se začne boj za oblast! Nemogoče koalicije politična zgodovina pozna. Nemogoče koalicije so doživele tudi uspehe in družbene preboje. Pregovor pravi, da je sreča na strani pogumnih.

Naj tole svoje povolilno razmišljanje končam z mislijo znamenitega Italijanskega političnega teoretika, filozofa humanista in diplomata Niccola Machiavellija, ki je dejal, da se brez nevarnosti ne da doseči nič velikega, sploh pa ne zato, ker si politika in morala nista nič sorodni!

ZDUS PLUS, mesečna revija Zveze društev upokojencev Slovenije. Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. **Odgovorni urednik** Črt Kanoni, telefon: 01/62 05 481 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si **Naslov uredništva:** ZDUSplus, Kebetova 9 1000 Ljubljana Telefon: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si **Uredniški odbor:** Mija Pukl, Vera Pečnik, Slavica Bučan, Jožef Miklavc in Črt Kanoni **Dopisniki PZDU: Celje:** Milena Brečko Poklič milena.poklic@gmail.com 041/629 820 **Dolenjska in B. krajina:** Marija Golob 041/370 560 **Gorenjska:** Slavica Bučan 041/347 030 slavica.bucan56@gmail.com **Koroška:** Željko Kljajič 031/387 660 zkljajic.kljajic@gmail.com **Pomurska:** Vijola Bertalanic vijola.ppzdzums@gmail.com **Posavska:** Marija Krušič 051/725 412 makru27@gmail.com **S. Primorska:** Majda Marinič babicamm@gmail.com **J. Primorska:** Slavica Freljih 041/210 911 starejsizastarejse.jp@gmail.com 041/503 005 **Šaleška:** Jože Miklavc 041/693 369 joze.miklavc@gmail.com, **Z. Podravje:** Irena Ferluga, **Lektorica:** Barbara Borko **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana **Fotografije:** F. Kikelj, Č. Kanoni, T. Krčan, Age Platform, J. Knafelc, M. Golob, F. Erzin, V. Šetar, I. Usar, Z. Taškar, S.M., J. Stepanovič, Fotoarhiv ZDUS. **Oblikovanje in priprava za tisk:** NEBIA d. o. o., Nepodpisani članki so last uredništva oz. ZDUS. **Naklada** 3.500 izvodov **Cena** 0,99 EUR **ISSN 2591-0205** **Naslovnica:** Zrcalce, zrcalce povej, kakšna bo vlada odslej(!)

<https://www.facebook.com/ZDUS-Zveza-drustev-upokojencev-Slovenije>

ZDUSplus

Zveza društev upokojencev Slovenije

Volilno leto je, spoštovani člani ZDUS

Letošnja pomlad je bila za veliko predelov naše države zaradi vremenske muhavosti, od pozebe do vročine, zaskrbljujoča, in v tako težkem položaju se ljudje, še posebej izven urbanih središč, srečujejo z uničenjem truda, ki ga vlagajo za vzdrževanje ali izboljšanje življenjskih razmer v krogu svojih družin. Kmetje, ki jim je obdelovanje polj vir preživetja, se v tako spremenjenih klimatskih razmerah srečujejo z neprijetnostmi, kar mora biti še posebej vredno pozornosti nas vseh državljanov, da jim pomagamo pri premostitvi težav na tak ali drugačen način. Za Zvezo društev upokojencev Slovenije je tudi ta čas zelo napet, saj se poslavlja vlada, ki je pustila za seboj veliko nerešenih ciljev, ki so za nas vitalnega pomena. Kot veste, državnozborskih volitev nismo prezrli, ampak smo se na to, za vse državljane pomembno odločitev, dobro pripravili. Naš Memorandum 2018, za katerega ima največ zaslug avtor, gospod Tomaž Banovec s sodelavci, ki smo ga poslali slovenskim političnim strankam z namenom, da pred volitvami opozorimo, kakšno prihodnost si želimo slovenski upokojenci, je naletel na širok odmev tako z desne kot tudi z leve politične opcije.

Pogovarjali smo se z 10 predsedniki najpomembnejših političnih strank v RS, ki so naš trud pri predstavitvi zahtev ocenili kot dobro podlago za vnos pomembnih izhodišč v koalicijsko pogodbo, ki jo mora vsaka vlada tudi uresničevati. Vemo pa, da že kar nekaj vlad, ki smo jih imeli, ni bilo naklonjenih reševanju težav ljudi v tretjem življenjskem obdobju. Za nas ni prvenstvenega pomena kdo bo vodil državo, temveč **kako jo bo vodil**, da ne bo snedel obljub, ki jih je dal na naših srečanjih. Jeseni 2018 pričakujemo, da se bo tudi vlada (že) vklopila v tekoče delo. Ne bomo čakali križem rok, ampak bomo še bolj strokovno in argumentirano vztrajali na realizaciji obljub že na samem začetku njenega dela, kot seveda od novoizvoljenih poslancev. Gre za pokojnine, urejeno zdravstveno in socialno politiko, od bivanja in sobivanja, dolgotrajne oskrbe in trajno rešitev programa Starejši za starejše. Znotraj Zveze se pokrajinske organizacije še vedno usklajajo glede **statuta ZDUS!** Pred nekaj dnevi je bilo na Zboru podano poročilo o uskladitvah in ugotovitvah postopka. Po številnih pravno statutarnih zapletih je bila v začetku tega meseca ustanovljena še **PZDU Ljubljana** z okolico, ki bo imela svoj sedež na naslovu krovne organizacije, Kebetova 9, Ljubljana. Aktivni in DU, ki po novem statutu niso hoteli postati člani MZU, bodo lahko uresničevali svoje potrebe po različnih aktivnostih v novoustanovljeni PZDU, ki se je s statutom prilagodila ZDUS, tako kot so to storile ostale PZDU v vsej državi. PZDU Ljubljana z okolico bo zaprosila za sprejem v članstvo ZDUS. Povabilo za članstvo v novo PZDU bodo tako prejela vsa DU na področju Ljubljane z bližnjo in daljno okolico. Več o tem bomo pisali v prihodnji, dvojni številki revije.

Mednarodna dejavnost ZDUS, ki se prvenstveno naslanja na krovne platforme EU, in v katerih več kot dostojno zastopa interese slovenskih upokojencev Jožica Puhar, je dobila novo dimenzijo. Gospa Jožica Puhar je prava ambasadorica ZDUS v mednarodnih institucijah! Nedavno sem se na prijateljskem mednarodnem srečanju na hrvaški strani sestal s predsednico Hrvaških upokojencev gospo Višnjo Fortuna, s katero sem se zadržal v prijateljskem razgovoru in razumel, da je njihova vloga v hrvaški politiki daleč od te, kakršno imamo mi, saj vlada niti ne Sabor ne zmoreta prisluhni njihovim osnovnim zahtevam. Sklenila sva, da bova najino srečanje povzdignila na uradno raven in k takemu sodelovanju skušala pritegniti še druge upokojenske organizacije s prostora nekdanje skupne države. **F3žo** naj bi bil cilj srečanja tudi z ostalimi zamejskimi upokojenskimi organizacijami.

Potem ko smo se konec marca in v začetku aprila znašli v kadrovski podhranjenosti, lahko z optimizmom gledamo na nadaljnje delo ZDUS, saj je naša kadrovska komisija uspela izbrati tri nove sodelavke, ki skrbijo za nemoteno delovanje programa Starejši za starejše. Beato, Sabino in Matejo, ki jih tudi predstavljamo v tokratni številki.

Z veseljem lahko naznanim (verjetno ste opazili že sami), da smo uspeli premostiti informacijski mrk, ki je nastal zaradi izpada in blokade naše spletne strani. Ta znova nemoteno deluje in to v prenovljeni podobi, kakršno so nam izdelali v podjetju Specto.si. Je enostavnejša in bolj prijazna za vsakega obiskovalca, ki obiše naš spletni naslov www.zdus-zveza.si. Poletje je čas daljših sprehodov ali izletov, nenazadnje pa tudi počitnic in iz srca vam želim, da jih preživite kar najbolj brezskrbno in brez tegob, ki so že same po sebi nadležne.

Janez Sušnik, predsednik ZDUS

»Največje delo, ki ga bo družba imela v prihodnje, je učenje!«

prof. dr. Ana Krajnc ob Dnevu starejših – čili, zdravi, informirani in dejavni, Teden vseživljenjskega učenja 2018

Zveza društev upokojencev Slovenije je v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije v Tednu vseživljenjskega učenja v petek, 18. 5. 2018, v prostorih ZPIZ pripravila okroglo mizo »Izzivi vseživljenjskega učenja starejših«. Dogodek, ki je potekal v sklopu akcije Dan starejših – čili, zdravi, informirani in dejavni, je počastila s svojim obiskom ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak.

Okroglo mizo je uradno odprla podpredsednica Zveze društev upokojencev Slovenije Mija Pukl, ki je povzela stališče Zveze o nujno potrebnih doktrini o izobraževanju starejših oseb, ki bo odražala širši družbeni interes, opredelila želene cilje in naloge vladnega in nevladnega sektorja. Pri tem je izpostavila, da dobro osnovo in skupno izhodišče predstavlja sprejeta Strategija

dolgožive družbe, iz katere izhaja usmeritev po povečanju vključenosti starejših v vseživljenjsko učenje. Ker je vseživljenjsko učenje in pridobivanje veščin gonilna sila razvoja vsake družbe, ZDUS pričakuje od Vlade RS večjo podporo pri zagotavljanju možnosti sprotne dodatnega izobraževanja in usposabljanja starejših oseb, vse od priprave ustreznega akcijskega načrta pa do razvijanja in omogočanja ustreznih primerno finančno dostopnih izobraževalnih programov z vsebinami za starejše osebe.

Ministrica dr. Anja Kopač Mrak je dejala, da *»politika ne naslavlja dovolj učinkovito paradigmatičnih sprememb. Za uresničitve le-teh je potrebno sodelovanje s civilno družbo. Zato se je potrebno organizacijam kot je ZDUS zahvaliti, da so se zgodili in se še bodo določeni premiki«.* Izpostavila je, da delodajalci delavcev starejših od 45

let ne vključujejo v dodatna izobraževanja. Zaradi pomanjkanja delovne sile in potreb po povečevanju delovne aktivnosti starejših bodo morali spremeniti svoj odnos do izobraževanja starejših delavcev.

Alenka Reissner iz ZDUS je dejala, da ima Slovenija že vsaj deset let Strategijo vseživljenjskega učenja, ki pa se redko udejanja v praksi. Svetla izjema je Andragoški center Slovenije. Ocenila je, da potrebujemo izdelan permanenten program vseživljenjskega učenja za sedanjost in prihodnost, saj trenutno Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020 (ReNP1013–20) na diskriminatoren način govori oziroma ne govori o izobraževanju starejših nad 65 let. »Starejše osebe potrebujemo izobraževanje in usposabljanje za življenje, osebni razvoj, vključenost v družbo, aktivno sta-

Udeleženci okrogle mize ob TVU

O Strategiji dolgožive družbe je spregovorila podpredsednica ZDUS, Mija Pukl

Politika premalo poudarja spremenjen demografski položaj, zato se je potrebno povezovati s civilno družbo, je dejala ministrica Anja Kopač Mrak

ranje ter ohranjanje intelektualnih sposobnosti« je zaključila.

Mag. Bojan Križ iz Direktorata za informacijsko družbo pri Ministrstvu za javno upravo je v luči Tedna vseživljenjskega učenja dejal, da digitalizacija spreminja trg delovne sile in je proces, ki se tiče vseh sektorjev družbe. Slovenija kot ena najhitreje rastočih digitalnih družb mora pristopiti k ozaveščanju vseh državljanov o pomembnosti digitalizacije in pridobivanju e-veščin, pri čemer ima in bo imelo vseživljenjsko učenje veliko vlogo.

Mag. Andrej Sotošek, direktor Andragoškega centra Slovenije, je ob tem poudaril, da starejše osebe pri usposabljanju in izobraževanju potrebujejo dolgoročno in ne enkratno posamično podporo, kar se najjasneje kaže pri pridobivanju IKT kompetenc in znanj. Potreben je preboj na sistemski in zakonodajni ravni, ki bo zagotovil povezovanje izobraževalnih programov za starejše osebe v celovit sistem javne podpore. »Ciljna skupina starejših oseb nad 65 let je zastopljena in izvzeta iz nacionalnih in evropskih finančnih virov in podpor« ugotavlja mag. Andrej Sotošek.

Mag. Jurij Snój iz Direktorata za trg dela in zaposlovanje pri MDDSZEM je dejal, da se bo število starejših glede na delovno sposobne (stopnja starostne odvisnosti) do leta 2060 več kot podvojilo. Na začetku leta 2013 je bilo od 100 delovno sposobnih prebivalcev odvisnih 26,9 starejših od 65 let, leta 2060 jih bo 58,3. Na te izzive se je ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v sklopu strateškega dokumenta Starejši in trg dela odzvalo z več kot 50 predlaganimi ukrepi, katerih cilj je zagotoviti višjo stopnjo delovne aktivnosti starejših, s spodbujanjem dalj-

šega ostajanja v zaposlitvi ter ohranjanjem zaposljivosti starejših. V sklopu celovite podpore podjetjem za aktivno staranje delovne sile, katere namen je podaljševanje delovne aktivnosti starejših zaposlenih in krepitev njihovih kompetenc, bo vseživljenjsko učenje ključno.

Prof. dr. Ana Krajnc iz Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je dejala, da je Slovenija prva v Evropi po organiziranosti univerz za tretje življenjsko obdobje,

Zahteve in pričakovanja na področju vseživljenjskega učenja starejših oseb ZDUS navaja v Memorandumu 2018 o stališčih, načinu in vsebini prihodnjega sodelovanja s političnimi strankami ter drugimi nosilci politične oblasti o vprašanih, s katerimi se srečujejo upokojnenci in starejši v slovenski družbi.

saj se ta pojavlja kar v 52 mestih v Sloveniji. »Postajamo učeča se družba, ki se mora učiti za osebni razvoj« je dejala. Prihajamo na nove paradigme. Potrebno se je odzivati na splošne potrebe ljudi po znanju, kot je to storila mreža univerz za tretje življenjsko obdobje Slovenije z gibanjem »Znaš, nauči drugega«, kjer znanje kroži med ljudmi iste generacije ali je medgeneracijsko, ker učenje in potrebe po znanju ne poznajo meja.

Patricija Pavlič iz Zveze ljudskih univerz Slovenije je dejala, da imajo kar 15 % starejših oseb od 60 let, ki se udeležu-

jejo najrazličnejših izobraževalnih in svetovalnih dejavnosti. »Graditi je potrebno na obstoječih dobrih praksah in sistemih ter zakonodaji, ki vzpostavlja javno mrežo organizacij, ki že danes zagotavljajo: kakovostno in ustrezno podporno okolje za razvoj in implementacijo ustrezne programske ponudbe« je dejala. Sledila je razprava, ob njenem koncu pa so bili sprejeti zaključki, ki jih bo ZDUS naslovil na pristojna ministrstva:

- Državljeni Slovenije potrebujemo jasen načrt vseživljenjskega učenja in usposabljanja
- z vključenostjo starejših oseb (starejših od 65 let).
- Starejše osebe morajo biti vključene v izobraževanja in usposabljanja tako za delo kot za osebni razvoj, vključenost v družbo, aktivno staranje ter ohranjanje intelektualnih sposobnosti.
- Spodbujati je treba vključevanje starejših oseb v programe, ki prinašajo nove spretnosti in novo znanje – takšno, s katerim se bodo najlažje in najbolj kvalitetno vključili v družbeni in gospodarski razvoj.
- Vlada in drugi odločevalci morajo tvorno sodelovati pri izvedbi in realizaciji načrtov vseživljenjskega učenja in usposabljanja starejših.
- Izobraževanje naj se dopolni s programi za starejše od 65 let, ki naj postanejo del ponudbe javne mreže v izobraževanju in naj bodo sistemsko sofinancirani.
- Posebno pozornost o pomenu in razpoložljivih možnostih vseživljenjskega učenja je potrebno posvetiti informiranju in ozaveščanju starejših oseb.

Besedilo in foto, Dijana Lukič

Ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad starejšimi osebami: Starejše osebe v Sloveniji za pravico do življenja brez nasilja in zlorab.

ZDUS se s kampanjo ADA (Age Demands Action) pridružuje tisočim iz 47 držav, ki na dan ozaveščanja o nasilju nad starejšimi zahtevamo pravico starejših oseb do življenja brez nasilja in zlorab. Obstoječi mehanizmi zaščite človekovih pravic niso dovolj učinkoviti, da bi se zaščitile in spoštovale pravice starejših oseb. Da bi se to spremenilo, ZDUS apelira na Vlado RS Slovenije, da se njegovi predstavniki udeležijo 9. zasedanja Odprte delovne skupine Združenih narodov za staranje (23. - 26. 7. 2018) in na mednarodni ravni opozorijo na spoštovanje pravice do samostojnosti in neodvisnosti starejših oseb ter opozorijo na pereč problem nasilja, zanemarjanja in zlorab nad starejšimi osebami.

ZDUS se pridružuje vsem, ki na mednarodni ravni izvajajo kampanjo ADA, ker »Starost zahteva dejanja«. ADA je platforma, ki jo je razvil HelpAge International, da bi starejše osebe imele priložnost spregovoriti o zadevah, ki so za njih pomembne. Vsako leto na mednarodni dan boja proti nasilju nad starejšimi osebami zahtevamo spoštovanje in zaščito pravic starejših oseb. Na mednarodni ravni potekajo sestanki s pristojnimi ministri, organizirajo se delavnice, civilna družba zahteva od

svojih vlad, da podprejo **sprejetje konvencije ZN za zaščito pravic starejših oseb**. ZDUS je 22. 3. organiziral razpravo o dveh ključnih temah letošnje Odprte delovne skupine ZN za staranje, ki sta: samostojnost in neodvisnost starejših oseb ter dolgotrajna oskrba in paliativna nega. Na pobudo Jožice Puhar iz ZDUS so v razpravi sodelovali Varuh človekovih pravic, predstavniki ministrstva za zdravje, ministrstva za delo, družine, socialne zadeve in enake možnosti, ministrstva za zunanje zadeve in Skupnosti socialnih zavodov Slovenije. Zaključki razprave so pokazali, da bi k večji samostojnosti in neodvisnosti starejših pripomogli s povečanjem možnosti institucionalne in drugih oblik oskrbe ter z zmanjševanjem neenakosti pri dostopu do storitev pomoči na domu po občinah. *Svoboda, da odločamo o lastnem življenju (Freedom to decide for ourselves)* je mednarodno poročilo, ki je nastalo na podlagi posvetovanj s 450-timi starejšimi osebami v štiriindvajsetih državah in ki osvetljuje njihov pogled na udeležanje pravic starejših oseb. Razkriva, da starejše osebe želijo živeti samostojno življenje čim dlje, neodvisni od drugih, a jim to preprečujejo odločitve, ki jih morajo sprejeti na različnih področjih življenja. Številni se sami ne morejo odločiti o upravljanju lastnih financ in lastni-

ne, s kom živijo, kakšen dostop imajo do zdravstvenih storitev in na kakšen način so vključeni v družbo. ZDUS se pomembnosti samostojnosti in neodvisnosti še kako zaveda in spodbuja, da starejše osebe ostanejo v domačem okolju čim dlje neodvisne. Dokaz za to je **socialno-varstveni program Starejši za starejše**, ki ga izvaja 3.500 prostovoljcev DU po vsej Sloveniji, ki obiskujejo starejše nad 69 let in jim po izkazani potrebi nudijo ali organizirajo potrebno pomoč. O vseh perečih vprašanjih, s katerimi se srečujejo starejše osebe v slovenski družbi, je ZDUS z **Memorandumom 2018** opozoril in nagovoril politične stranke ter izvršilna telesa v Sloveniji v pravkar zaključenem predvolilnem obdobju.

Zato zahtevamo:

- dostopnost starejših do vseh virov, ki zagotavljajo človeku dostojno življenje, kot so delo, zdravje, kultura, bivalni in gibalni pogoji, izobraževanje, vključenost v družbeno odločanje,
- bistveno izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev in storitev dolgotrajne oskrbe, ki jo je treba končno sistemsko urediti, temelječih na široko zasnovani solidarnosti med zdravimi in bolnimi ter med premožnejšimi in socialno prikrajšanimi.

ZDUS, foto Age Platform

Negotovi delovni pogoji v službah negovalcev in socialnih oskrbovalcev: Dostojanstvo starejših in socialnih oskrbovalcev je ogroženo

Službe, ki skrbijo za nego in oskrbo starejših ljudi, se v Evropi soočajo z veliko krizo. Preslabo financiranje in podcenjevanje stroke vodi v negotovo delovno področje, v katerem strokovnjaki ne (z)morejo več kvaliteto opravljati svojega dela.

Pomanjkanje izobraževanja, kvalifikacij, nedejavnost združenj (sindikatoev), nizke plače, dolgi in neurejeni delovniki osebja, vse to povzroča delavcem v tem sektorju neznosno stisko, ki pa jo najbolj občutijo starejši ljudje. To najbolj vpliva na starejše ljudi, ki najbolj potrebujejo storitve negovalcev, oskrbovalcev, socialnih delavcev, da lahko živijo

dostojno življenje in ostanejo vključeni v družbo.

Ob beleženju Svetovnega dneva boja proti nasilju nad starejšimi so 5. junija 2018 v Bruslju organizacije: UNI Europa in AGE Platform Europe, skupaj z European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI) in Evropsko Komisijo, organizirale delavnico z naslovom "Delovni pogoji v socialni oskrbi: Posledice neurejenih delavskih pravic, kvaliteta storitev in dostojanstvo starejših ljudi". To je bil izreden dogodek, saj so se prvič na evropskem nivoju sestale organizacije starejših ljudi, sindikati, skupaj z drugimi civilnimi organizaci-

jami, organizacijami človekovih pravic, oblikovalci politik ter različni raziskovalci, z namenom raziskati nepravilnosti in negotovosti delavcev v stroki nege in socialne oskrbe. Gospa Ann-Sophie Parent, generalna sekretarka AGE Platform Europe pravi: "Vsi imamo pravico do dostojnega staranja, ampak to ni mogoče brez financiranja in zadostnega kadra za področje nege in socialne oskrbe. Vsi starejši so vedno bolj za skrbljeni z neurejenimi delovnimi pogoji strokovnih delavcev, ki naj bi skrbeli za njihovo kakovostno oskrbo."

*Borja Arrue Astrain,
AGE Platform Europe*

Delavnica o sodobnem komuniciranju

Marsikaj svežega, novega in poučnega so spoznali udeleženci izobraževanja

Delavnica o sodobnem komuniciranju
Danes si življenja brez interneta skorajda ni več mogoče predstavljati in le z grozo lahko zremo kaj nam bo prinesel jutrišnji dan, predvsem tistim, ki so že zamudili zadnji vagon zadnjega vlaka na tej dolgi, informacijski komunikacijski infrastrukturi.

Delavnice se je udeležilo le 6 članov ZDUS-a (med njimi tudi predsednik ZDUS-a g. Sušnik in podpredsednica ga. Pečnik) od predvidenih 11, tako da smo se asistenti skupaj s predavateljem, tečajnikom posvetili skorajda individualno. Na začetku smo s tečajniki ustvarjali nove račune za Gmail pošto, kajti večina je uporabljala

e-pošto pri drugih/različnih ponudnikih. Da ne bi prihajalo do zmešnjave so imeli vsi tečajniki pred seboj isti vmesnik (Gmail-ov), da bi lahko sledili istim navodilom predavatelja ter na izročkih in v priročniku. Osnove pošiljanja e-pošte smo po tem lahko izvedli po predvidenem programu.

Sledila je pavza med katero so nekateri tečajniki skupaj z asistenti lahko reševali manjša individualna vprašanja glede rabe spletnih aplikacij. V drugem delu smo tečajnikom predstavili FB omrežje (kako, za kaj in kje se ga uporablja), nato si je vsak tečajnik odprl svoj FB profil in se seznanil z osnovnimi elementi (dodajanje prijateljev, pisanje preko ZS, pisanje in objavljanje na časovnico, všečkanje FB profilov in objav). Z drugim delom smo delavnico zaključili. Tečajnikom smo nato razdelili ankete, da nam dajo povratno informacijo o izvedeni delavnici. Nato smo vsem udeležencem delavnice razdelili potrdila o udeležbi na delavnici katerim je sledilo skupinsko fotkanje in slovo tečajnikov polnih zahval, pozitivnih misli, zadovoljstva in upanja na ponovno srečanje.

Besedilo in foto, Katja Pleško

O enakosti, nediskriminaciji, samostojnosti in neodvisnosti - s seminarja ekspertne skupine

V aprilu je AGE platform, v sodelovanju z Evropskim uradom Visokega komisarja ZN za človekove pravice v Bruslju organiziral seminar na štiri teme o katerih razpravljajo strokovnjaki v procesu nastajanja elementov bodoče konvencije ZN za zaščito človekovih pravic starejših oseb. Namen seminarja je bila priprava prispevka s predlogi AGE platform Europe za letošnjo julijsko razpravo Odrpote delovne skupine ZN v New Yorku (OEWGA).

Lani vsebinsko obravnavane teme so zdaj predmet oblikovanja možnega besedila členov konvencije. Pri letošnjih temah pa je pozornost posvečena potrebni strokovni vsebini, ki bi se v nadaljevanju procesa morala preliti v člene pravnega akta.* Sodelovalo je 25 strokovnjakov iz Evropskega urada visokega komisarja za človekove pravice, raziskovalnih inštitutov, profesionalne in vodstvene ekipe AGE platform, nekaj evropskih nevladnih organizacij in predstavnik nemškega Ministrstva za družinske zadeve, starejše državljane, ženske in mladino. K delu skupine sem bil povabljen s strani organizatorja Borja

* **teme OEWGA 2017:** enakost in nediskriminacija; zloraba, zanemarjanje in izkoriščanje

teme OEWGA 2018: samostojnost in neodvisnost; dolgotrajna oskrba in paliativna nega.

Arrue, odgovornega za politično delo in projekte v sekretariatu AGE platform. Delo je potekalo v plenarnem delu in v nadaljevanju v dveh vzporednih panelnih razpravah. Sodelovala sem v skupini, ki je obravnavala enakost in nediskriminacijo. Organizatorji so želeli dobiti nekaj vpogleda v dejansko stanje enakosti in pravno zaščito nediskriminacije starejših oseb v nekaterih okoljih. Slovenijo so izbrali zaradi njene stalne angažiranosti za sprejem konvencije ZN, v nasprotju z nekaterimi državami EU, ki so bile v začetku procesa bolj zadržane. Moja predstavitev je zajela zakonodajno ureditev v Sloveniji, politične dokumente, aktualno stanje (ne)diskriminacije v praksi in razmislek o potrebnih elementih, ki naj jih vsebuje besedilo konvencije.

Tudi če je človek šibek in fizično odvisen, mora biti samostojen in lahko odloča o sebi. Dokler le lahko, moramo upoštevati izražene izbire in potrebe, ne pa se odločati namesto njih.

V prispevku sem opisala naše določbe, od Ustave RS do posameznih zakonov, ki se nanašajo na določene skupine oseb: Zakon o trgu dela, ki ščiti starejše delavce,

ki so pred upokojitvijo; stimulacije delodajalcem za zaposlitev starejših oseb v okviru aktivne politike zaposlovanja; Zakon o pacientovih pravicah, ki zapoveduje enako obravnavo vseh in omogoča pritožbo. Posebej sem poudarila v letu 2016 sprejeti splošni Zakon o zaščiti pred diskriminacijo, ki obvezuje vse subjekte in prepoveduje diskriminacijo ali neenako obravnavo na osnovi osebnih karakteristik in pri tem posebej navaja tudi starost. Opisala sem področja, ki po mnenju naših strokovnjakov niso dobro urejena kot n.pr. standardi, statistične evidence, zbiranje podatkov, spremljanje...

Za pomanjkanje pravne ureditve, ki po vsebini presega nivo države, sem predlagala razmislek za ureditev v konvenciji, kjer bi bila določena področja in okviri, pozneje razdelani na nacionalnem in regionalnem nivoju. **

Opisala sem področja kjer še prihaja do neenakosti in diskriminacije, kot so limiti v dostopu do storitev v zavarovalništvu, v najemanju bančnih kreditov ter pri določenih preventivnih programih v zdravstvu. Omenila sem omejen dostop do plačnega dela za upokojnence, zanemarjanje izobraževanja in usposabljanja za starejše osebe ter neenakost pri uporabi elektronskega komuniciranja in digitalne opreme. Visok delež nepismenosti v uporabi elektronskega finančnega poslovanja pa sta

rejše osebe izpostavlja tveganjem zlorabe in izkoriščanja.

Čeprav je šlo za pravno urejanje in zaščito ali ne-zaščito pravice do enakosti in ne-diskriminacije, ki jo običajno povzročajo subjekti, od države do raznih inštitucij, delovnih organizacij do posameznikov, se nisem mogla izogniti izzivu, da omenim širše družbene razloge neenakosti, ki jih ni mogoče rešiti s pravnimi normami. To je finančno ekonomski položaj posameznika, njegov socio-ekonomski položaj v obstoječem okolju in iz razslojenosti izvirajoče tveganje revščine. Pri nas so tak razlog gotovo nizke pokojnine in visok odstotek ljudi, ki s prejemki ne morejo pokrivati življenjskih stroškov. Če je človek reven, je neenak in torej diskriminiran. Ne more pri-voščiti potrebnih dobrin in storitev.

V neenak položaj starejše osebe potisne tudi neenakomerna razvitost regij znotraj države in pomanjkanje infrastrukture v določenih predelih izven urbanih centrov. V odročnejših predelih, kjer ni prometnih zvez, storitev in pogojev za komunikacijo so prebivalci diskriminirani, so neenaki. V mestih pa nad prebivalci "gospodari" urbana ureditev in potrebam neprilagojena gradnja objektov. Kot naš najboljši politični dokument, ki prinaša ustrezne smeri razvoja pri odpravi neenakosti, sem predstavila Strategijo dolgožive družbe in navedla bistvene elemente potrebnih ravnanj v okviru tam opredeljenih štirih področij delovanja.***

V panelnem delu seminarja so me pritegnile teze nekaterih referentov na letošnje teme OEWGA. Enotno je bilo mnenje udeležencev, da tudi če ne bo konvencije,

Z revščino se pojavi nedostopnost do plačljivih zdravstvenih storitev, institucionalne oskrbe in nege na domu, ustreznih programov usposabljanja in tehnične opreme in hočeš - nočeš imamo neenakost in diskriminacijo.

je prav, da posamezne segmente obravnavamo in najdemo potrebne rešitve za probleme, ki ovirajo samostojnost in neodvisnost starejših oseb.

V okviru te razprave, povezano z dolgotrajno oskrbo, pa so udeleženci večkrat pou-

** Nekaj razmislekov za ureditev v konvenciji

- Način, vsebino in nivoje oblikovanja standardov zaščite človekovih pravic starejših oseb,
- Obveznost oblikovanja in prilagoditve standardov, delovnih normativov in kriterijev storitev oskrbe in dela oskrbovalcev,
- Obveznost države da zagotovi zakonsko zaščito pravic iz konvencije,
- Sankcioniranje neupoštevanja zakonodaje - zakonov, ki vplivajo na položaj in možnosti starejših oseb.
- Obveznost določitve minimalnega prejemka za dostojanstveno preživetje in zmanjšanje revščine - sistem definicij na globalni, regionalni in nacionalni ravni,
- Zahtevo z vzpostavitev ustreznih statističnih evidenc,
- Zaščito informatorjev o kršitvah integritete starejših oseb v praksi,
- Obveznost oblikovanja kontrolnih mehanizmov, i
- Obveznost spremljanja stanja zaščite pravic iz konvencije, poročanje in po potrebi prilagoditev uresničevanja.

- trg dela in izobraževanje,
- neodvisno, zdravo in varno življenje za vse,
- vključenost v družbo,
- ustvarjanje okolja, ki vzpodbuja aktivnost skozi vse življenjsko obdobje.

darili, kako pomembno je, da imajo ljudje možnost odločanja in možnost izbire po svojih željah, eventualno tudi s pomočjo za katero se sami odločijo. Tudi če se postavimo na mesto starejših ljudi in predpostavljamo, kaj je zanje potrebno, moramo upoštevati in omogočati njihovo samostojno odločitev.

Pri zdravstvenih vprašanih mora imeti rehabilitacija prednost pred dolgotrajno oskrbo, ki presega področje zdravstva. Če gre za potrebno pomoč v obliki oskrbe in nege, imamo torej več sklopov ravnanja: najprej razumevanje (kaj so delali prej, kaj jih zanima, kaj imajo radi, ...), nato identifikacija potrebe, ocena potrebnega obsega pomoči in šele nato pridejo ukrepi in vloga države.

*Jožica Puhar
članica Strokovnega sveta ZDUS,
članica Upravnega sveta AGE platform*

»Ročnodelstvo« v DU Limbuš - Pekre

Ob koncu pa so postavili na ogled še svoje umetnije

Delovanje Društva upokojencev Limbuš – Pekre je pestro tudi v letu 2018. V aprilu so na Zboru članstva predstavili poročila preteklega leta in načrte za letošnje leto. Ta se uresničuje v društvu in po sekcijah že peti mesec zapored. In prav maj je bil najbolj poln aktivnosti, saj je to mesec, ko Krajevni skupnosti Limbuš in Pekre slavita svoj krajevni praznik, v katerega se z vrsto aktivnosti vključujejo vsa krajevna društva in tako tudi Društvo upokojencev s svojimi sekcijami rokodelcev, kegljačev, likovnikov in šahistov.

Že 30 let deluje Rokodelska sekcija in 30 krat so na začetku praznovanja krajevnega praznika prisotne rokodelke s svojo tradicionalno razstavo ročnih del. Letošnja otvoritev razstave, ki je bila v soboto 19. 5. 2018 v društvenih prostorih v Domu krajanov v Limbušu, je bila v kulturnem programu posebej obarvana s slavljenjem trideset letnega jubileja njihovega delovanja. Njihov zgodovinski zapis kaže, da so bile pri DU Li - Pe ustanovljene v februarju 1988 kot rokodelski krožek, da so imele v letu 1999 krst, ko so se preimenovali v Ročnodelsko sekcijo »Spominčice«. V sekciji je bilo vključenih skozi čas od 16 do 32 ročnodelk. Še danes se sestajajo tedensko in ustvarjajo mnoge stvaritve iz časov njihovih babic, npr. ko združujejo ročno delo ter prepevajo stare pesmi. S tem ohranjajo etnološki spomin na pretekle čase. Slavje ob 30-letnem jubileju je popestrilo nastop pevki ljudskih pesmi »Spominčice« s harmonikarjem in ljudskimi glasbili, moderator pa se je s predstavitvijo sprehodil skozi njihovo zgodovino in jim posvetil jubilejno pesem. Eno recitacijo je izvedla tudi ena izmed njihovih članic. Ročnodelke so z zahvalami in vzpodbudami nagovorili tudi predstavniki PZDU Zgornje Podravje, Sveta KS Limbuš in Turističnega društva Limbuš. Jubilantkam je za 10, 15, 20, 25 in 30-letno delovanje predsednik DU Li-Pe, Drago Koletnik, podelil pisna priznanja. Posebej veselo je bilo slišati imena treh jubilantk iz ustanovnega leta pred tremi desetletji. Med prisotnimi so bile tudi predstavnice botrskih ročnodelskih skupin iz Ruš in Lovrenca na Pohorju. Sledil je ogled bogate razstave ročnih del, ki je bil pospremljen z drobnimi ročnodelskimi darilci, srečelovom in prijateljskim druženjem ob prigrizkih in pijači.

Besedilo in foto, Franjo Šaupert

Rokodelska delavnica v Brežicah

Udeleženci rokodelske delavnice so stopili pred objektiv Branka Suhadolnika

Komisija za tehnično kulturo pri ZDUS ima v svojem programu širitev rokodelskih aktivnosti med upokojenci v Društvih upokojencev po Sloveniji. Cilj rokodelskih aktivnosti je prikaz rokodelskih izdelkov na različnih razstavah po društvih in v lokalnem okolju, prenos rokodelskega znanja med vrstnike in zlasti prenos rokodelskih izkušenj na mlade.

V letošnjem programu je tudi izvedba rokodelskih delavnic po DU v Sloveniji in na podlagi priporočila PZDU Posavje smo se z DU

Brežice in njihovo sekcijo ročnih del Zanke dogovorili, da organiziramo dvodnevno delavnico v Mladinskem centru v Brežicah, kjer smo bili nastanjeni in kjer so potekale vse aktivnosti. Na srečanju je bilo 19 rokodelk in rokodelcev iz 12 društev. Sodelovali so: DU Jesenice, DU Žirovnica, DU Medvode, DU Pirniče, DU Kamnik, DU Litija, DU Podgorica Šentjakob, DU Trbovlje, DU Hrastnik, DU Višnja Gora, DU Trebnje in DU Mokronog Trebelno. Poleg teh so se udeležile delavnice tudi 4 rokodelke iz DU Dobova, DU Raka, DU Novo Mesto in DU Krško. DU Brežice je pripravilo odličen program srečanja, v katerem so bile naslednje aktivnosti:

- rokodelska delavnica Izdelava nakita iz fimo mase, ki jo je vodila Mihaela Kežman, vodja Večgeneracijskega centra v Brežicah;
- razstava ročnih del sekcije Zanke;
- kulturni program, na katerem so nastopili člani DU Brežice: Jagodni izbor in folklorna skupina in učenci Osnovne šole Brežice ter vokalna skupina Up iz DU Dobova;
- ogled turističnih znamenitosti Brežic (Mestna hiša, Grad Brežice, HE Brežice), ki ga je vodila Jožica Sušin.

Srečanje je odlično uspelo. Posebna zahvala velja predsednici DU Brežice Jožici Sušin in vodji rokodelske sekcije Zanke, Veri Boh, za odlično organizacijo in izvedbo srečanja.

Besedilo in foto, Branko Suhadolnik

9. revija pevskih zborov v Velenju

Otroški pevski zbor OŠ A. Aškerc je »pomladil« lep pevski dogodek

Šaleška pokrajinska zveza DU in zveza? klubov Velenje (ŠPZDU) je v torek, 29. maja, v Kulturnem domu Velenje priredila deveto revijo zborov in skupin kot izbirno srečanje za nastop na festivalu za tretje življenjsko obdobje (F3ŽO) od 1. do 3. oktobra 2018 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Prireditelj je spremljala strokovna ocenjevalna skupina; Jožica Ovniček, članica komisije za kulturo (ZDUS), predsednica za kulturo Bernarda Kočever in predsednik (ŠPZDU) ter znameniti vsestranski glasbeni strokovnjak, mag. prof. Nikolaj Žličar (zunanji strokovni ocenjevalec).

V revijalnem programu so nastopili medgeneracijsko Otroški pevski zbor OŠ Antona Aškerc Velenje (zborovodja Jelka Repenšek), MePZ

DU Šentilj pri Velenju (Marta Gril), zbor DU Paka pri Velenju (Anita Plazl), MePZ DU Šoštanj (Metka Atelšek Oman), MoPZ DU Velenje (Metka Smirnov), Že PZ DU in MDI Velenje (Manja Gošnik Vovk), vokalna skupina Podkrajski fantje s citrarko Urško Vedenik (vodja Tomaž Tozon) ter vokalno instrumentalni skupini Vesele babice z Zdravkom (Zdenka Kolenc) in razigrani Vinskogorčani Vingosi (Franci Žerdoner). Odpeli in zaigrali so po dve ali tri pesmi, voditelj revije Karl Drago Seme pa je program povezoval v prijetno doživetje, ki je bila že kar pravi žur Šaleške upokojske zveze iz vse doline od Šmartnega ob Paki, Šoštanja, Velenja, Paškega Kozjaka do Vinske Gore. Pristrčni nastop je izvedel otroški pevski zbor OŠ Antona Aškerc v spremljavi pianista Tonija Acmana, ki s ŠPZDU Velenje sodeluje že več let in daje žar in pristnost med generacijami pevcev. Komisija za izbor festivalskih predstavnikov je imela nelagodno delo, ker se je morala odločiti o kakovosti nastopov, izbori predstavljenih pesmi in viž ter drugimi izbirnimi kriteriji, ki jih narekuje komisija za kulturo ZDUS (o prepogostem nastopanju istih zborov). V Velenju o tem že več let potekajo razprave o upravičenosti takšne države s strani organizatorja F3ŽO, za zdaj spoštujemo takšen dogovor. Tako izbor za nastop v Ljubljani ni bil nujno le strogo strokovna odločitev. ŠPZDU Velenje je jeseni na festivalu zastopala **PZ DU Paka pri Velenju** z zborovodkinjo prof. **Anito Plazl** ter **Podkrajski fantje** s citrarko **Urško Vedenik**. Revija je bila tudi pomemben del letnega načrta najmanjše pokrajinske zveze DU, ki pa je po nekaterih ocenah med najbolj aktivnimi v Sloveniji.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Srečanje rokodelcev v Višnji Gori

DU Višnja Gora je v začetku tega meseca gostilo 52 rokodelcev in rokodelk – Delfincev in Delfink – iz 16 različnih DU, z namenom prikazati izdelke svoje sekcije ročnih del, predstaviti svoj kraj v ogledu in kulturnem programu. DU Višnja Gora je v programu srečanja organiziralo čudovito razstavo rokodelskih izdelkov v Mestni hiši, ki so jih ustvarile rokodelke pod vodstvom Marice Pilko. Številnim navzočim upokojenim rokodelkam in rokodelcem iz vse Slovenije je predsednica DU Višnja Gora **Milojka Zadel** izrekla prisrčno dobrodošlico v letu, ko Višnja Gora praznuje 540 letnico pridobitve mestnih pravic in prvi Svetovni dan čebel, ter predstavila aktivnosti DU Višnja Gora.

Zatem je spregovoril vodja Organizacijskega odbora Rokodelskih delavnic Delfin Branko Suhadolnik in opisal bogato dejavnost rokodelk in rokodelcev in načrte v letu 2018: poleg že izvedene dvodnevne delavnice v okviru DU Brežice, še letno srečanje v Višnji Gori, rokodelske razstave po PZDU, rokodelsko srečanje s Porabskimi Slovenci, upokojnici v Monoštru, prikaz rokodelskih izdelkov v »Zdusovem kotičku« na F3ŽO, na katerem bo tudi posvet *Priložnosti rokodelskega dela v aktivnem staranju* in v decembru že šeste rokodelske delavnice Delfin v Izoli, kjer ponovno pričakujejo preko 150 udeležencev. Navzoče sta pozdravila tudi predsednik ZDUS Janez Sušnik in podpredsednik MZU Ljubljana – Osrednjeslovenske pokrajinske zveze DU Stanislav Tomšič. Po

ogledu razstave je sledil ogled kulturnih znamenitosti Višnje Gore pod vodstvom Pavla Groznika. V nadaljevanju pa se je prijetno srečanje nadaljevalo s kulturnim programom, nastopila sta mladi harmonikar Maks, citrarka Zofija, domačin Marko Vozel nam je zapel svoje uspešnice, povezovalka Darja Groznik pa je recitala pesmi Marice Pilko. V nadaljevanju je sledilo družabno srečanje in enotna ocena vseh udeležencev je bila, da je srečanje odlično uspelo in verjamem, da se bo marsikdo še vrnil v Višnjo Goro.

Branko Suhadolnik, foto Janez Strojnar

Skupinska spominska fotografija na nepozaben dogodek

Liljana Batič,

direktorica ZOD Ljubljana

Zavodi za oskrbo na domu pri svojem delu uresničujejo želje in pričakovanja do pomoči na domu in se hitro odzivajo na demografske razmere in spremembe strukture prebivalstva v svojem okolju. S spremljanjem smernic nacionalne in lokalne strategije socialnega varstva prispevajo k sodobnemu pristopu izvajanja storitev ter sledijo aktualnim družbenim poudarkom, ki dajejo vedno večji pomen pomoči starejšim na domu. Temeljne naloge zavodov so, da starejšim, invalidom in kronično bolnim omogočajo lažje in lepše življenje ter nudijo pomoč pri osnovnih dnevnih opravilih, gospodinjstvu in ohranjanju socialnih stikov, kar je osnovna dejavnost, ki je prijazna do uporabnikov. Ljubljanski ZOD je znatno sofinanciran s strani MOL v razmerju 80 % mesto, 20 % uporabnik. Kako pa sicer poteka oskrba sama, smo povprašali direktorico zavoda, gospo Liljano Batič.

Vsak, ki potrebuje informacije o naši dejavnosti in storitvah nas lahko pokliče po telefonu, ali nam piše, lahko pa se tudi osebno zgleda na našem naslovu ter tako pridobi informacije o tem, kdo so upravičenci do naših storitev, kakšne vrste pomoči nudimo, v kakšnem obsegu in za kakšno ceno. Nato naša strokovna delavka oziroma strokovni delavec pride na dom, kjer skupaj z uporabnikom pripravita načrt o obsegu in vrsti pomoči, ki jo posameznik potrebuje. Neposredno pomoč na domu izvajajo socialne oskrbovalke in oskrbovalci, ki so usposobljeni za delo s starejšimi in imajo do njih prijazen in empatičen odnos.

V dvajsetih letih (od 1998 do 2018) se je število uporabnikov podvojilo. Je to hitra ali počasna rast? Kako je s povpraševanjem, z željami? Zmorete slediti vsem?

To je kar hitra rast, čeprav bi bila lahko še hitrejša, če bi bili upravičenci v preteklih letih bolj obveščeni o naši dejavnosti. V zadnjih letih se tudi to spreminja in potreb je več, kot imamo možnosti za pomoč vsem zainteresiranim. Splošen trend zadnjih let je, da tudi starejše osebe zaradi navezanosti na dom želijo ostati doma, v domačem okolju, vključeni v skupnost, v kateri živijo, in v kateri se počutijo varne. Tega si seveda želimo tudi mi, zato naše programe prilagajamo tistim prosilcem, ki domsko oskrbo zaradi številnih razlogov odklanjajo in raje ostajajo v okolju, ki so ga vajeni.

Oskrbo nudi strokovno usposobljen kader, ki se permanentno izobražuje. Ampak vemo, da starejše osebe pogosto pestijo še druge težave. Osamljenost je zagotovo zelo visoko na lestvici?

ZOD Ljubljana izvaja od aprila 2014 dalje program organizirane prostovoljstva in program medgeneracijskega povezovanja kot dodatno dejavnost. V letu 2017 je bilo v program organiziranega prostovoljstva vključenih 59 prostovoljcev, ki so se družili z 62 uporabniki. Prostovoljci obiskujejo uporabnike na njihovih domovih v povprečju enkrat na teden. V letu 2017 so skupno opravili 1.675 prostovoljskih ur, znotraj programa medgeneracijskega povezovanja in solidarnosti pa smo v zadnjih letih izpeljali več dogodkov, delavnic in drugih aktivnosti, s katerimi smo uporabnikom, njihovim bližnjim in drugim zainteresiranim meščanom MOL omogočili druženja in medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje. S temi de-

“

Nekoč ni bilo nič nenavadno, da so pod isto streho živele tudi tri, štiri generacije, ki so znale poskrbeti za potrebe vsake od njih. Tak model družine je danes v urbanem okolju Mestne občine Ljubljana zelo redek, saj je splošno znano, da iz leta v leto narašča število starejših, ki živijo sami.

”

javnostmi smo jim v veliki meri pomagali pri vzpostavljanju in krepitevi njihove socialne mreže.

Otroci naj bi poskrbeli za svoje starše, tako kot so starši zanje, ko so bili še mali. Ugotavljate morda, da je taka pomoč iluzorna in da se skrb zanje prej kot ne pričakuje od lokalnega okolja, občine denimo?

Zelo pomembna je tudi neformalna pomoč in za naše uporabnike je pomoč s strani svojcev izredno dragocena. Vemo pa, da v današnjem času mladi in stari ne živijo več pod isto streho, ter da so mlajši zelo obremenjeni s svojimi delovnimi obveznostmi in družinami, zato je naša, formalna pomoč, nujno potrebna, da starejši lahko ostajajo doma. Nekoč ni bilo nič nenavadno, da so pod isto streho živele tudi tri, štiri generacije, ki so znale poskrbeti za potrebe vsake od njih. Tak model družine je danes v urbanem okolju Mestne občine Ljubljana zelo redek, saj je splošno znano, da iz leta v leto narašča število starejših, ki živijo sami.

Zagotovo ste na ZOD z nestrpnostjo pričakovali sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi? Kako ste se odzvali na izjavo, da bo o tem odločala in presojala prihodnja vlada?

Zakon o dolgotrajni oskrbi je nujno potreben za sistemsko ureditev oskrbe za starejšo populacijo kot tudi za druge skupine, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo. Dosedanji predpisi ne dohajajo več njihovih potreb, sedanja ureditev pa ne omogoča več ustrezne oskrbe, ki jo

pomoč na domu financira iz proračuna občine, in sicer najmanj v višini 50 % stroškov.

Dejstvo je, da Slovenija postaja starajoča se država. Starejših bo vse več, mlajših, delovno aktivnih, pa vse manj. Kako vi gledate na tako podobo družbe? Če sva dejala v dvajsetih letih podvojeno število uporabnikov od pribl. 4.000 na skoraj 8.000. Lahko pričakujemo eksponentno rast krivulje?

V prihodnosti je moč pričakovati, da bo število ljudi, ki potrebujejo oskrbo in podporo v domačem okolju, v skupnosti, naraščalo. Ali bo število uporabnikov oskrbe na domu prav tako naraščalo, pa je odvisno tudi od tega, kako bo področje urejeno s predpisi, kakšne storitve bomo lahko ponujali in seveda, kakšni bodo stroški za uporabnika. Če se spomnim zakonskega predloga, bi oskrba krepko udarila po žepu prosilce, pa tudi zakonodajalec bi moral bolj prisluhniti logiki, kaj sodi pod zdravstveni, kaj pa pod socialno delovni resor.

Kako pa je s pričakovanji in seveda načrti za prihodnost ob tako spremenjenih demografskih podatkih?

V zadnjih desetih letih je ZOD v sodelovanju z drugimi javnimi zavodi ter oddelki in službami naše skupnosti skrbel za potrebe uporabnikov in po najboljših močeh uresničeval tudi njihove želje in pričakovanja do pomoči na domu ter se hitro odzival na demografske razmere in spremembe strukture prebivalstva. Ponudbo naših storitev smo zato širili in se skupaj z lokalno skupnostjo in zaposlenimi trudili, da bi uporabnikom naše storitve omogočale kakovostno življenje v njihovem okolju. Spodbujamo jih, da se aktivno vključujejo v širše družbeno dogajanje. S tem jim lokalna in širša skupnost izkazuje tudi spoštovanje in potrebno dostojanstvo, prav tako pa imajo s tem večjo možnost odločanja o načinu in kakovosti življenja. Z našim nadaljnjim delom in poslanstvom bomo meščanom Ljubljane še naprej zagotavljali podporo in pomoč. Skupaj z uporabniki bomo iskali vire za njihovo aktivno vključevanje v lokalno skupnost, delo-

ljudje potrebujejo v zrelih letih. Na predlog zakona smo imeli veliko konstruktivnih pripomb, ki temeljijo na izkušnjah iz prakse, seznanjena pa sem, da je imela tudi ZDUS kar nekaj tehničnih pripomb. Za uporabnike oziroma bodoče koristnike pravic iz omenjenega zakona bo dobro, če jih bodo snovalci zakona upoštevali.

Uvodoma sem že dejal, da je pomoč na domu organizacijsko v rokah (ali pa primežu) lokalnih skupnosti. Kako pa je na splošno organiziran sistem pomoči na domu v Sloveniji?

Pomoč na domu je socialnovarstvena storitev, ki je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, **če se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami**, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Pri pomoči na domu gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in podpore na domu. Storitve se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. V skladu s 43. členom Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo; ZSV) je občina dolžna zagotavljati mrežo javne službe za pomoč na domu. Občina tako izbere izvajalca storitve na svojem področju, da soglasje k ceni storitve, z višino svoje subvencije pa lahko občina tudi vpliva na višino cene storitve, ki jo plača uporabnik. ZSV tudi določa, da se

“ Pri pomoči na domu gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in podpore na domu. Storitve se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. V skladu s 43. členom Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo; ZSV) je občina dolžna zagotavljati mrežo javne službe za pomoč na domu. ”

vali preventivno proti osamljenosti, izvajali dejavnosti za ohranjanje njihovega fizičnega in duševnega zdravja ter jim omogočali prijazno in dostojanstveno življenje v domačem okolju.

Hvala za pogovor in veliko zadovoljnih uporabnikov vaših storitev vam želim

Besedilo in foto, Toni Krčan

SEVERNA PRIMORSKA

Srečanje prostovoljcev PZDU S. Primorske

Organizator letošnjega srečanja prostovoljcev Projekta »starejši za starejše« severno primorske regije je bilo Društvo upokojencev Bovec. V Kanalu so se prostovoljcem iz Mirna, Kostanjevice in Nove Gorice in predsedniku PZDU SP pridružili še prostovoljci iz Kanala. Med vožnjo proti Bovcu pa sta nas nagovorila predsednik PZDU SP Zlatko Martin Marušič in predsednik Društva upokojencev Kanal, Franc Komac, ki je obenem prevzel tudi vlogo vodiča skozi zgodovino soške doline in predstavil pomembna obeležja iz prve svetovne vojne.

V Bovcu so se pridružili še prostovoljci iz ostalih društev, kjer program deluje: Ajdovščina, Vipave, Renč, Tolmina, Idrije, Cerkna in Bovca. Bovec, središče Bovške kotline, ki jo obdaja venec visokih gora (Visoki Kanin, Prestreljenik, Polovnik, Golobar, Svinjak), daje vtis urejenega, živahnega turističnega kraja, poln cvetja in zelenja. Po dobrodošlici s skuto in krompirjem je v Dvorani kulturnega doma sledil krajši kulturni program, ki ga je otvoril otroški pevski zbor iz vrtca. Sledili so pozdravni govori predstavnikov občin, predsednice Društva upokojencev Bovec, glavne koordinatorke programa za SP in predstavnice ZDUS-a. Med vsemi že večkrat izraženimi mislimi se mi je najbolj vtisnilo v spomin: »Nobena tehnologija, internet, facebook in ostale sodobne poti komuniciranja ne nadomestijo stiska roke in pogleda v oči. Potrebno je vztrajati, nagovarjati mlade, da se pridružijo.« Povedano je tudi bilo, da program brez pomoči lokalnih skupnosti ne bi preživel. Sledilo je prebiranje pesmi in čaj »Buščine«. Sledil je ogled nekaterih znamenitosti. Najprej smo se zapeljali do ene najbolj obiskanih

znamenitosti v dolini Soče trdnjave Kluže. Mogočna utrdba na sotesko Koritnice je pomemben spomenik obrambe pred turškimi vpadi, Napoleonovo vojsko in napadi v 1. svetovni vojni. Podoba in namen trdnjave Kluže sta se skozi zgodovino spreminjala. Člani Društva »13-13« (Dreizehn dreizehn), ki skrbijo za ohranjanje in proučevanje zapuščine 1. svetovne vojne, so pripravili skeč in na malo drugačen in šaljiv način predstavili vsakdanje življenje vojakov na fronti (puljenje zob, strah, oskrba ranjenca ...) Pot nas je vodila naprej v Log pod Mangartom, kjer se nahaja najbolj urejeno vojaško pokopališče prve svetovne vojne na Slovenskem – na idiličnem kraju, obdanem s smrekami in tihoto. V slavo in spomin padlih junakov so avstro-ogrske vojaške oblasti v osrednjem delu pokopališča postavile spomenik, ki predstavlja goro Rombon in dva avstro-ogrska vojaka. V Logu smo si ogledali tudi vhod v Štoln, 4844 m dolg rov, ki povezuje Log pod Mangartom z italijanskim Rabljem, ki je bil zgrajen za odvodnjavanje rudnika svinca in cinka v Rablju ter za strateške namene. Iz rova teče potok Roja, saj rudnik Rabelj, kljub zaprtju leta 1991, še vedno odvodnjavajo. Pri slovenskem vhodu v Štoln se začne Pot miru, dobrih 100 km dolga pot, ki povezuje položaje iz prve svetovne vojne v Posočju. Ob hrani in zabavnem programu se je srečanje nadaljevalo pod šotorom na letališču Bovec. Obogateni z izmenjavo izkušenj in polni lepih vtisov ter navdušeni nad lepotami in znamenitostmi Bovca, smo se v poznem popoldnevu poslovili od gostiteljev. Hvala vsem, ki so organizirali in omogočili to srečanje, zlasti pa koordinatorki prostovoljcev v Bovcu, Ruži Srdoč, ki je bila tudi duša celodnevne dogajanja.

Besedilo in foto, Marija Marinič

Prostovoljci prejeli občinsko priznanje

Prostovoljci v projektu Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma iz Društva upokojencev Ajdovščina smo 5. maja 2018 na svečani slovesnosti ob občinskem prazniku prejeli »Zlati znak Občine Ajdovščina«.

Plaketo in Zlati znak Občine Ajdovščina sta nam svečano izročila župan, gospod Tadej Beočanin, in predsednik komisije za priznanja, gospod Jordan Polanc. Podelitev občinskega priznanja so pospremili z naslednjo obrazložitvijo:

»Za nesebično medsebojno pomoč, ki krepi humanost in solidarnost v družbi, prejmejo Zlati znak Občine Ajdovščina prostovoljke in prostovoljci v projektu Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma.«

DU Ajdovščina je že vse od leta 2004 vključeno v državni socialnovarstveni program Starejši za starejše, z namenom izboljšati kakovost življenja starejših, ki želijo tretje življenjsko obdobje preživljati v svojem domačem okolju. Program Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma v Ajdovščini izvaja 40 prostovoljk in prostovoljcev, ki v svoji okolici obiskujejo starejše od 69 let ter jim pomagajo pri vsakodnevnih opravkih, hkrati pa ugotavljajo potrebe po različnih pomočeh ter te informacije posredujejo različnim socialnovarstvenim in humanitarnim ustanovam. Prostovoljci ajdovskega društva v posameznem letu opravijo več kot 1000 obiskov, program izvajajo vse dni v tednu, tudi v domu starejših občanov. Delujejo tako v mestu in v skoraj vseh krajevnih skupnostih v občini. Prostovoljci dajejo del sebe tistim, ki pomoč potrebujejo, s svojim nesebičnim delom marsikateremu polepšajo dan, svojega pa napolnijo z zadovoljstvom. Hkrati s svojim delovanjem dajejo pozitiven zgled ter krepijo humanost in solidarnost v družbi. Program je v Ajdovščino pripeljala zdaj že nekdanja

Časa je bilo dovolj tudi za ogled znamenitosti

Prostovoljci s prejetimi priznanji

predsednica Društva upokojencev Ajdovščina Metka Marušič, nasledila jo je Janja Polanc, danes pa prostovoljsko delo programa v naši občini organizirata Irena Vidmar in Dragica Ergaver. V imenu vseh 40-ih prostovoljcev in prostovoljk smo se iskreno zahvalili vsem navzočim kot tudi predlagatelju KS Črniče in predsednici Bruni Kastelic. Zlati znak Občine Ajdovščina smo prejeli z veseljem in ponosom. Z veseljem, ker nas obiskovanje, pomoč starejšim, ki ne zmorejo več toliko kot mi, osrečuje, omogoča, da koristno uporabimo svoje pridobljeno znanje in izkušnje, kar nam daje občutek velikega zadovoljstva. S ponosom, ker je naše prostovoljstvo opaženo, je cenjeno in ga podpirajo. Priznanje je za nas potrditev in spodbuda za nadaljevanje, za uspešno širjenje kroga ljudi, s katerimi bomo skupaj razvijali dobre misli in dejanja. Prostovoljci se še posebej zahvaljujemo starejšim in njihovim svojcem, ki nam zaupajo, ki nas prijazno sprejmejo, ko jim domov prinašamo urice prijaznega klepeta, pomoč, če jo potrebujejo. Vedo, da njihove potrebe, želje posredujemo ustreznim organizacijam in tudi podpirajo naša prizadevanja za osveščanje lokalne skupnosti s problematiko in potrebami starejših ter za sodelovanje pri odločanju o starejših.

Veseli nas, če rečejo:

»Lepo je imeti prijatelje, ki jim je pomembno, kako sem, kako se počutim«.

Besedilo in foto, Irena Vidmar

Zlati, diamantni in železni pari 2018

Kot že vrsto let je tudi letos Društvo upokojencev Ajdovščina pripravilo srečanje za člane društva, ki že 50, 60 in 65 let krmarijo v skupnem življenju. 65 let skupnega življenja praznujeta dva para: Ivana in Teodor Kalin iz Ajdovščine, z Otlice pa Jožica in Alojz Krapež.

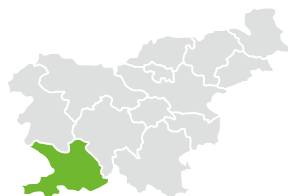
Šestdeset let poroke praznujeta Marta in Marjan Furlan, ki sta se vabilu odzvala, a žal nista prišla na srečanje. Petdeset letnico skupne poti pa so obeležili Marija in Silvester Čotar, Marija in Alojz Krapež, Hilda in Stojan Koren, Ema in Albert Mikuž, Nada in Bogomir Vrtovec in Jelka in Zvonko Žonta. Slavnosten večer se je odvijal v prostorih picerije Anja. Vsakemu paru so ob prihodu za dobrodošlico pripeli nagelj. ŽE PZ Večernica pod vodstvom Andreje Rustja je goste pozdravila s petjem. Predsednik društva Marjan Hajdinjak je slavljencem namenil pozdravni govor. S kratko igrico in petjem ob spremljavi harmonikarja Maura Deferrija so članice in član DSP Zarja popestrili večer. Glavno dogajanje se je odvijalo po večerji. Za svečano vzdušje so poskrbeli člani igral-

Čestitke vsem tudi v imenu ZDUS

ske skupine viteza Gašperja Lambergarja iz Bleda. Predstavili so se v svoji svečani viteški opremljeni in s svojim programom, ki je navdušil vse prisotne. Ob podelitvi priznanj so vsak par spremljali do odra, kjer jim je Alenka N. Bizjak prebrala življenjepis. Življenjske zgodbe so kot presenečenje prispevali svojci in prijatelji parov. Veliko spominov je bilo povedanih o mladih, zaljubljenih, z upanjem in hrepenenji po skupnem življenju. Razpletale so se zgodbe mladih družin, ki so si ustvarjale svoj dom in vzgajale svoje otroke. Nobenemu ni bilo nič podarjeno, a življenje teče in piše svojo zgodbo. Na jesen življenja so vnuki in pravnuki njihovi sončki, ki jim lepšajo dni. Celoten slavnostni večer je povezovala Milojka Dobovšek, končal pa se je z dobro voljo, kozarčkom šampanjca, torto in plesom. Čestitke vsem parom in še veliko lepih, skupnih trenutkov v življenju.

Besedilo in foto, Nevenka Vidmar

**JUŽNA
PRIMORSKA**

Majski izlet DU Pivka

Zadnji majski dnevi so idealen čas za izlete. Društvo upokojencev Pivka je združilo moči z Društvom upokojencev Rakek in podali smo se na dvodnevni izlet. V petek zjutraj smo se z avtobusom Benotoursa preko dolenskih gričev napotili do hrvaške meje in preko Like prispeli do prvega cilja - vasice Smiljan. V njej se je rodil velikan elektrotehnike Nikola Tesla. Ogleдали smo si njegov muzej z najpomembnejšimi izumi, vodnica pa nam je predstavila **Teslovo življenjsko zgodbo.**

Pot smo nadaljevali proti morju in si popoldne ogledali Šibenik. V njem je marsikdo že letoval, čisto drugače pa je, ko se sprehodiš po mestu z vodičem. Katedrala in ozke ulice so polne zanimivosti, ki so nam bile doslej neznane.

Naslednji dan smo se podali v Nacionalni park Krka. Najprej smo si na otočku Visovac ogledali arheološke ostanke, samostan in lepo urejen samostanski vrt. Z ladjico smo se vrnili na začetek in se peš podali na ogled glavnih slapov. Urejene poti, obilica zelenja in bučanje vode so marsikomu pustili nepozaben vtis. Skoraj nam je bilo žal, da smo morali oditi, vendar čas je bežal in čakala nas je naslednja postaja – Zadar.

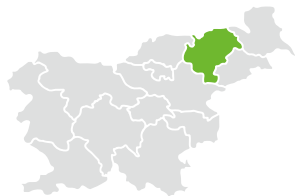

Fotografije kot je ta, ostajajo kot trajen spomin na nepozbna potepanja

V Zadru smo se po obali sprehodili do ene novejših zanimivosti – morskih orgel. Imeli smo srečo, da je malce pihalo in valovanje morja nam je postreglo z »igranjem« na orgle. Zraven orgel imajo še eno novost - Pozdrav soncu, vendar smo bili malce prezgodnji, saj je najboljše viden, ko se stemni. Mi pa nismo mogli čakati teme, saj smo se odpravili proti domu.

Pot domov je hitro minevala, saj smo pridno klepetali in se spoznavali med seboj. Ugotovili smo, da je lahko takšno sodelovanje in druženje med društvi prijetno in koristno.

Besedilo in foto, Jožica Knafelj

ZGORNJE PODRAVJE

Prostovoljstvo je osupnilo Evropo

Pravica do dostojnega staranja ne sme biti odvisna od finančne sposobnosti posameznika, so se strinjali udeleženci pogovora z evropskim poslancem dr. Igorjem Šoltesom. »Ne samo socialne pravice, predvsem pokojnina je priznanje za preteklo delo in prispevek k družbenemu bogastvu. Zato mora država vsem zagotoviti pravico do dostojnega staranja, saj ta pravica ne more biti odvisna od posameznikovega finančnega stanja,« je na posvetu Zgornje podravske zveze društev upokojencev o oskrbi in negi starostnikov, predvsem z vidika predlaganega Zakona o dolgotrajni oskrbi, dejal osrednji gost posveta, evropski poslanec dr. Igor Šoltes.

Toda poudarek posveta je bil na prostovoljstvu. Program Starejši za starejše, ki mu je evropski parlament podelil nagrado Državljan Evrope za leto 2017, je osupnil celo Evropsko komisijo, je dejal Igor Šoltes: »Takšnega modela prostovoljstva, kot ga razvija ta program, Evropa ne pozna in ga ne zna ovrednotiti. Ker je izstopal po svoji empatiji, je požel veliko zanimanje. Toda brez institucionalne podpore in pokritja določenih stroškov tudi ta program ne bo dolgoročno preživel.«

Dr. Igor Šoltes, Edi Sever in Rožca Šonc (z leve). Tudi starejši so prihodnost naše družbe.

Udeleženci so novi vladi, kakršna koli že bo, naslovili poziv: v imenu dolgožive, hitro starajoče se družbe, naj umakne iz procedure predlagan Zakon o dolgotrajni oskrbi, saj je neprimeren. Treba ga je napisati na novo in v njem upoštevati dejstva, na katera v ZDUS že dolgo opozarjajo, izhajati mora iz potreb v realnem življenju. In dodati strategijo dolgožive družbe. Predvsem pa morajo biti tisti, ki bodo zakon izvajali, ustrezno usposobljeni in tudi ta del bo treba v novem zakonu ustrezno opredeliti. Morda celo s kolektivnimi pogodbami, da bi se izognili zlorabam in celo nasilju nad starejšimi. Nadzor nad izvajalci zakona je torej še kako potreben. In nenazadnje: v Sloveniji potrebujemo ministrstvo za starejše, kjer bi združili institucionalni del z vprašanji socialnega skrbstva in zdravstva.

»Zato naj bo memorandum, ki smo ga pripravili, delovno gradivo za prihodnjo vlado. Ne samo mladi, tudi starejši smo prihodnost te družbe,« je dejala **Rožca Šonc** in poudarila: »Prostovoljci vsak dan skrbimo za starostnike in najbolje vemo, kaj potrebujemo, oni in mi.«

Edi Sever, predsednik Zgornje podravske ZDU je o projektu, ki je že prestopil desetletje, dodal: »S tem, ko prihajamo k starostnikom, ki ne morejo do nas, na njihov dom, jih osrečujemo. To delo moramo nadaljevati in zanj navdušiti tudi mlade. Toda prostovoljec ne more biti vsakdo, za to delo moraš biti poklican.« Tri na javnem razpisu izbrana mesta (Krško, Ljutomer in Maribor), kjer naj bi pilotno preverili izvajanje predlaganega zakona, bodo v praksi pokazala vse posebnosti in potrebe na terenu. Oskrba starostnikov na domu je poleg problemov dolgih čakalnih dob za namestitve v domovih za ostarele, najbolj boleč problem celotne družbe: tako starostnikov kot njihovih družinskih članov. Glede sedanje oskrbe na domu preko patronažne službe in centrov za socialno delo pa so imeli prostovoljci, ki delajo na terenu, povedati prenekatero žalostno izkušnjo.

Prostovoljci so znova poudarjali nesmiselnost zakona o varstvu podatkov, ki jim ne dovoljuje do spiskov ostarelih in pomoči potrebnih. Razen, je bilo slišati iz terena, če imajo posamezni župani dovolj posluha, da s svojo avtoriteto posredujejo pri občinskih birokratih, ali če so odprti za sklepanje pogodb z društvi upokojencev o dostopu do teh podatkov. Igor Šoltes je temu rekel: »Absurd in dvojnost evropske realnosti v digitalni dobi.«

In še o nezgodnem zavarovanju prostovoljcev: »Pogodba je bila sklenjena z Zavarovalnico Triglav,« je povedala Rožca Šonc.

Irena Ferluga, foto Viljem Šetar

Tkali smo prijateljske vezi

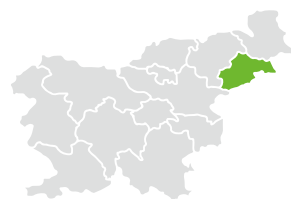
Na slovenski državni praznik, 8. junija, ki je namenjen utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika Primožu Trubarju, smo organizirali srečanje klubov oziroma društev upokojenih delavcev organov za notranje zadeve ter policije iz Slovenije (Klub Maribor in Murska Sobota), Hrvaške (Čakovec, Varaždin in Krapinsko-Zagorska) ter Madžarske (Velika Kaniža). Člani Kluba Maksa Perca Maribor smo to srečanje namenili tudi praznovanju 47. obletnice delovanja kluba. Zbrali smo se v restavraciji Park v Mariboru.

Predsednik kluba Maribor je pozdravil goste, Dragutina Bajsića iz Čakovca, Stjepana Baksa iz Varaždina, Zvonka Županiča iz Krapinsko-Zagorske ter Jožefa Pfeiferja, predsednika Medžimurske županijske zveze. Poseben pozdrav je namenil tudi Laszlu Biru, predsedniku društva upokojencev mejne straže in policije iz Velike Kaniže, R Madžarska in Marjanu Horvatu, predsedniku Kluba iz Murske Sobotice. S svojim obiskom so naše srečanje počastili visoki gostje, podpredsednik Zveze klubov Slovenije Jožef Grah, ki je tudi član našega kluba, vodja službe generalnega direktorja Policije Tomaž Pečjak in pomočnik direktorja PU Maribor Rafael Viltušnik. V imenu zveze je prisotne nagovoril njen podpredsednik Jožef Grah. Na srečanje smo povabili tudi generalnega direktorja slovenske policije Simona Veličkega, ki pa se srečanja ni uspel udeležiti, zato pa smo bili toliko bolj počaščeni z obiskom g. Tomaža Pečjaka, ki nas je pozdravil in zaželel prijetno druženje v imenu slovenske policije. V naši sredi je bil tudi pomočnik direktorja Policijske uprave Maribor Rafael Viltušnik, ki je povedal, da je Maribor varno mesto ter se upokojenim delavcem zahvalil za njihov doprinos k varnosti v preteklosti. Po pozdravnih nagovorih ter predstavitvi programa srečanja je sledila malica. Po njej smo se napotili skozi mesto do Pokrajinskega muzeja. Na Trgu svobode smo srečali župana Mestne občine Maribor dr. Andreja Fištravca. Rokoval in pozdravil se je s predsedniki klubov in društev ter nam namenil nekaj pozdravnih besed in lepih želja.

Predsednike klubov in društev je v tem času sprejel namestnik častnega konzula Republike Hrvaške v Sloveniji. Na sedežu konzulata nam je izrekel dobrodošlico ter obdaril s steklenico štajerskega vina. Popeljal nas je še na ogled nekdanje Vinagove kleti, kjer smo kvaliteto vin tudi preverili. V restavraciji Park smo nadaljevali s kulturnim programom, v katerem so nastopili kvartet policijskega orkestra, operni pevec Marko Mandir, naša članica Majda Bobanec in glasbenik Marjan. Našemu srečanju se je pridružil tudi podžupan Mestne občine Maribor mag. Zdravko Luketič s sodelavko Mojco Petek. Ves dan smo se v mestu pod Pohorjem družili stanovski kolegi različnih varnostnih služb, ki smo v času svoje aktivne delovne dobe, služili ljudem v svoji državi in opravljali prav-

zaprav povsem enako poslanstvo. Prepričali smo se, da je Maribor varno mesto. Prispevek k temu pa smo v preteklosti dali tudi mi, danes že upokojeni delavci policije. Zato smo lahko toliko bolj zadovoljni, da se stanovski kolegi z ene in druge strani meje družimo, se znamo veseliti in obujati spomine na svoje delovne dni. Dan se je prevesil v večer, ko smo se prijateljsko poslovili od kolegov iz Hrvaške in Murske Sobotice. Z avtobusi in osebnimi vozili so se, upam da z lepimi spomini na prijetno druženje, vrnili domov. Ves dan nam je služilo tudi vreme, še več, kar pošteno nas je grela! In res, šele po odhodu gostov je pričelo, najprej rahlo, potem pa vedno bolj deževati. Bilo je lepo. Spomini ostajajo! Že sedaj pa vas vabim v Varaždin, kjer se bomo družili v prihodnjem letu.

Mirko Ploj, foto PU Maribor in Milojko Cerkovnik

SPODNJE PODRAVJE

Naših sedemdeset let

2. junija je DU Miklavž pri Ormožu praznovalo 70 let delovanja. Ko sem pred 10 leti prevzela mesto predsednice društva, sem iskala po arhivu, da bi našla letnico ustanovitve našega društva. Našla sem le pristopno kartico člana Rudolfa Grande, kjer je bila zapisana letnica ustanovitve 1948. V razgovoru z gospodom Tuškom je gospod Granda povedal, da je sam sodeloval pri ustanovitvi društva. Njegova zadolžitev je bila pridobivanje članstva v današnji KS Miklavž. V naše društvo so bili takrat vključeni tudi člani iz današnje KS Kog in KS Ivanjkovci.

Za pridobivanje članstva s Koga je bil zadolžen gospod Plohl – ime ni znano – za področje Ivanjkovcev pa gospod Pavel Šošter iz Malega Brebrovnika. Ko se je ustanovilo DU Ivanjkovci, se je večji del upokojencev včlanil v njihovo društvo, del, predvsem Mali Brebrovnik, je ostal pri nas. Leta 1980 so na Kogu ustanovili svoje društvo in upokojenci s Koga so se priključili svojemu društvu. Prvi predsednik društva je bil gospod Franc Karbaš. DU Miklavž pri Ormožu se je v Občinsko zvezo društev upokojencev občine Ormož vključilo 16. 9. 1984. Leta 2002 se je DU Miklavž včlanilo v PZDU Spodnje Podravje Ptuj. V 70 letih delovanja so si generacije miklavževskih upokojencev, mnogih danes žal ni več med nami, kot aktivni člani prizadevali za skupno dobro in za napredek KS Miklavž pri Ormožu. Vodili so ga ljudje, ki so se nesebično, požrtvovalno in z veliko mero odrekanja trudili skupaj s članstvom za uspešno delovanje društva. Društvo sledi dvema ciljema, to je izboljšanje kakovosti življenja upokojencev in starejših ter preprečevanje socialne izključenosti starejših. Tema ciljema društvo podreja svoje delovanje. Skrbi za aktivnost članov na kulturnem, športnem, rekreacijskem in drugih področjih. Posebno skrb v društvu posvečamo tudi zdravju starejših v obliki zdravstvenih predavanj, preventive, kar doprinese k kvaliteti življenja v tretjem življenjskem obdobju. Najrazličnejših aktivnosti se udeleži veliko članov, to so razna srečanja, pikniki, tekmovanja v kegljanju s kroglo na vrvi, letovanja, izleti, idr. Društvo skrbi za družbeno vključenost članov v domači krajevni skupnosti in širše. S svojimi nastopi bogatijo društvena srečanja in mnoge druge organizirane kulturne, športne in druge prireditve v kraju, v občini in izven nje. S pomočjo KS in občino smo uredili društvene prostore. Še

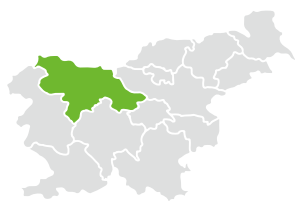
Udeleženci srečanja v skoraj premajhni dvorani

Srečanj kakršno je bilo v Miklavžu, se previloma udeležuje veliko število upokojencev

posebno pa smo ponosni na naš športni park, ki se bohota za kulturno dvorano. Je ograjen, pod brezami pa so lično zgrajena tri kegljišča z nadstreški za kegljanje s kroglo na vrvi. Čeprav smo upravljalci tega športnega parka, ki smo ga ustvarili z lastnimi prispevki, udarniškim delom in prispevkov donatorjev, ga ne zapiramo le zgolj v društvene namene, temveč ga dajemo na razpolago interesentom v kraju in vsem generacijam, s katerimi sobivamo. Materialni položaj naših članov in želja, da ne postanejo socialno izključeni v družbi, je društvo vodilo v odločitve, da smo leta 2009 pristopili k programu Starejši za starejše. Ko sem pred desetimi leti prevzela predsedovanje društva, še nisem vedela, kakšno delo in izzivi me čakajo. Bila sem neizkušena, vendar smo s pomočjo vas, dragi upokojenci in s pomočjo UO in NO, dosegli vse to. Hvala vsem! Pred nami je druga številka Biltena. Ker smo v prvi številki pred desetimi leti opisali zgodovino našega društva, seveda, kolikor gradiva smo našli, saj se ga je mnogo izgubilo, smo sedaj opisali le desetletno delovanje in zanimive prispevke naših upokojencev. Hvala vsem, ki ste s prispevki sodelovali pri nastajanju Biltena ob naši 70-letnici društva.

Besedilo in foto, Slavica Mihorič

GORENJSKA

Gorenjski upokojenci so se srečali v Moravčah

Na 27. srečanju upokojencev Gorenjske v Moravčah, v bližini gradu Tuštanj, se je sedmega junija v prelepem sončnem vremenu zbralo okoli dva tisoč članov gorenjskih društev upokojencev, pa tudi nekaj gorenjskih županov in poslancev, ki so jih, kot običajno, povabili na dogodek. V imenu vseh gorenjskih županov je upokojence pozdravil in se jim zahvalil osrednji slavnostni govornik predsednik Sveta gorenjske regije župan Mestne občine Kranj Boštjan Trilar.

»Danes je odlična priložnost, da se vam zahvalimo, ker ste s svojim pogumom in odločnostjo poskrbeli, da živimo v varni in demokratični državi. Da se vam zahvalimo, ker ste s svojim trdim delom in vztrajnostjo zgradili to državo, da imamo mi, naša generacija, in

generacija, ki prihaja, lepo življenje. Da se vam zahvalimo, ker s svojo modrostjo, s svojimi izkušnjami, s svojim znanjem še vedno pomagata voditi našo družbo in skrbite, da mlajše generacije ne ponavljajo ali ne ponavljamo napak iz preteklosti. Kaj pa lahko mi storimo za vas? Naša dolžnost je, da poskrbimo, da boste imeli dostojne pokojnine, da bo poskrbljeno za socialo in zdravstvo, da boste lahko jesen življenja preživeli prijetno. In za to se vsi gorenjski župani zavzemamo in vam bomo pri tem pomagali. Zdaj pa vam želim predvsem veliko zdravja, veliko aktivnosti in da se danes lepo zabavate.« In so tudi se.

Predsednik PZDU Gorenjske **Zdravko Malnar** je udeležencem zaželel, da se počutijo prijetno in domov odnesejo čim lepše vtise. Vsem, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji srečanja, še posebej DU Moravče, ki je prevzelo organizacijo, in njegovi predsednici Vojki Rebolj, županu občine Moravče Martinu Rebolju ter številnim prostovoljcem, se je zahvalil za njihovo angažiranje. Z veseljem je pozdravil vse udeležence srečanja, med drugim predsednika ZDUS Janeza Sušnika in slavnostnega govornika Boštjana Trilarja, za katerega velja, da je naklonjen upokojencem in še posebej projektu Starejši za starejše. Vesel je bil, da so se prostovoljci projekta Starejši za starejše udeležili tega srečanja. V nagovoru pa se je dotaknil tudi minulih volitev in izrazil upanje, da nova vlada ne bo pozabila na upokojence, da bodo končno odpravili posledice varčevalnih ukrepov in da bodo upokojencem vrnil, kar jim je bilo odvzeto. O tem, kako so se že pred volitvami pogovarjali s strankami o svojih pričakovanih, je govoril tudi predsednik ZDUS **Janez Sušnik**. Poudaril je, da so se tokrat na Zvezi društev upokojencev na volitve temeljito pripravili. Napisali so memorandum, kaj pričakujejo od prihodnje Vlade in Državnega zbora. Obljub ni bilo veliko, je dejal, je bilo pa povedano, da si bodo tisti, ki bodo v Vladi in v Državnem zboru, prizadevali, da bodo njihove zahteve prišle tudi v koalicijsko pogodbo. Bistveno je, je izpostavil Sušnik, da bo politika zaznala probleme upokojencev in njihove ključne zahteve: dokončanje zdravstvene zakonodaje, zaključek zakona o dolgotrajni oskrbi, popravek zakona o izplačevanju pokojnin in še mnogo drugega. »Za nas, upokojence, je vseeno, katera vlada bo prišla, sporočamo pa jim, da so dolžni spoštovati naše zaslužene zahteve,« je bil v svojem pozdravnem nagovoru odločen **Janez Sušnik**. Udeležence srečanja so pozdravili še

Pretesen šotor v Moravčah so razširila odprta srca vseh udeležencev srečanja

predsednica DU Moravče **Vojka Rebolj**, moravški župan **Martin Rebolj** in direktorica hotela Delfin **Nina Golob**. Uradni del srečanja so popestrili **Mešani pevski zbor** in **Folklorna skupina DU Moravče** ter mlade mažoretke, **Moravske lilije**. Za ples in vedro razpoloženje na druženju, ki je trajalo še pozno popoldne, je igral ansambel **Leteči muzikanti**. Številni upokojenci pa so izkoristili tudi priložnost in obiskali lepo ohranjen grad Tuštanj.

Slavica Bučan, foto Vojka Rebolj

Regijsko srečanje pohodnikov gorenjskih DU letos v Šenčurju

Društvo upokojencev Šenčur je prevzelo organizacijo letošnjega meddruštvenega pohoda za vsa gorenjska društva. Srečanja, ki je bilo pod okriljem Pokrajinske zveze društev upokojencev Gorenjske, 1. junija se je udeležilo okoli 150 pohodnikov iz 13-ih društev. Vodja pohoda je bil Franci Erzin, pri sami organizaciji pa so sodelovali tudi ostali člani društva, vključno s predsednikom Cirilom Sitarjem, pomagal pa jim je tudi predsednik Komisije za rekreacijo, šport in gibalno kulturo pri Pokrajinski zvezi DU Gorenjske Franci Pretnar.

Mimo Sv. Radegunde pod Srjanskim hribom

Srečanje se je začelo pred gasilskim domom v Šenčurju s pozdravi domačega predsednika, župana Občine Šenčur Cirila Kozjeka in predsednika Pokrajinske zveze DU Gorenjske Zdravka Malnarja, udeleženci so se okrepcali z zaseko in pašeto, za prešerno razpoloženje pa so že pred pohodom poskrbeli tudi Jurjevi godci. Ob 9-ih so se pohodniki odpravili na približno 12 km dolgo, večinoma ravninsko pot po občini Šenčur. Med drugim so šli skozi poslovno obrtno cono, se sprehodili po novem mostu čez avtocesto, ki jih je s svojo lepoto in atraktivnostjo še posebej navdušil in so ga poimenovali kar most vzdihljajev. Z zanimanjem so si ogledali kip svetega Jurija, zavetnika šenčurske fare, ki stoji sredi rondoja na križišču med kraji Brnik – Kranj in Šenčur – Voklo. Po približno petih kilometrih hoje jih je na Beleharjevi ulici v Šenčurju pri Milanu Sušniku, predsedniku Društva prijatelj vna, čakalo okrepcilo. Nekateri so se od tam z avtomobili odpeljali naprej, bolj vztrajni oz. tisti z več kondicije pa so pot nadaljevali peš. Najprej do zbirnega centra Šenčur in mimo lokostrelskega vadišča v Srednjo vas mimo cerkvic sv. Radegunde in sv. Katarine ter Srjanskega hriba do Visokega, do cerkve sv. Vida. Od tam pa ni bilo več daleč do balinišča Milje, kjer je bil cilj pohoda, do koder so se sprehodili ob reki Kokri. Tam jih je že čakal sočen golaž, sledila pa je podelitev priznanj in druženje ob

prijetni glasbi Jurjevih godcev. Priznanja sodelujočim sta podelila predsednik DU Šenčur Ciril Sitar in predsednik PZDUG Zdravko Malnar. Franci Pretnar, predsednik Komisije za rekreacijo, šport in gibalno kulturo pri PZDUG pa je izkoristil priložnost in zmagovalni ekipi regijskega tekmovanja v balinanju, ki je bilo dan pred tem, podelil prehodni pokal. Prisluzilo si ga je DU Kokrica.

Slavica Bučan, foto Franci Erzin

DU Šenčur je pripravilo srečanje članov, starih 77 let in več

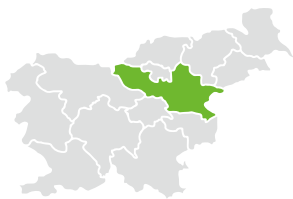
Šenčursko DU je zadnjo majsko soboto pripravilo srečanje članov, ki so stari 77 let in več – takšnih je v društvu 415, na srečanju pa se jih je zbralo več kot 200. Program se je začel s sveto mašo v farni cerkvi svetega Jurija, ki jo je daroval prelat Anton Slabe, ki je imel zelo lepo in navdihujočo pridigo, somaševala pa sta šenčurski župnik Urban Kokalj in kanonik Vinko Prestor.

Sledilo je srečanje v Domu krajanov, kjer sta udeležence najprej pozdravila predsednik DU Šenčur Ciril Sitar in šenčurski župan Ciril Kozjek, sledil pa je kratek kulturni program in skromna pogoštitev. Kulturni program je bil splet medgeneracijskega sodelovanja, torej sodelovanja med mladimi in starejšimi, kar so udeleženci toplo pozdravili v upanju na še bolj poglobljeno povezovanje med mlajšo in starejšo generacijo. Od mladih, to so bili učenci šenčurske osnovne šole, so nastopili Matic Čebulj, ki je zaigral na harmoniko, ter brat in sestra Brina in Gal Udovič, ki sta predstavila venček irskih melodij. Upokojensko generacijo so zastopali Joži in trio ter Jurjevi godci, ki so za veselo razpoloženje igrali še po uradnem delu programa, ki ga je spretno in zabavno, kot zna le on, vodil Franci Erzin. Že tradicionalno so na prireditvi posebno pozornost namenili parom, ki so letos poročeni 55 let, torej so se poročili leta 1963. To je vsekakor lepa doba in vredna čestitk. Takšnih parov imajo v društvu sedem, srečanja pa sta se udeležila zakonca Kristina in Janez Tušek. Njima še posebej veljajo iskrene čestitke in dobre želje, naj jima bo dano še dolgo, ljubezni in zdravja polno, skupno življenje.

Slavica Bučan, foto Franci Erzin

Kristina in Janez Tušek-55 let na skupni življenski poti

CELJSKO

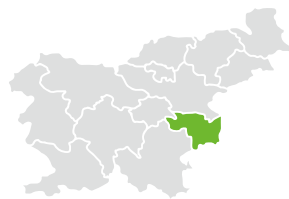
Upokojenci iz občine Nazarje obiskali prijateljsko DU Miren na Krasu

Po lanskoletnem podpisu pobratenja občin Miren Kostanjevica in Nazarje (slovesen dogodek na slavnostni seji Sveta občine Nazarje), so dogovor o srečanjih že pričeli izvajati tako na medobčinski ravni kot med skupinami občanov ene in druge občine. Tako so se 24. maja srečali v tej lepi kraški pokrajini člani gostiteljskega društva upokojencev Miren in DU Nazarje, vodila sta jih predsednica Vera Pečnik in podpredsednik Janez Štiglic. Gostom iz nazarjske občine so pripravili prijeten in slovesen sprejem. Pevski zbor Društva žena Miren-Orehovlje je zapel nekaj pesmi, posebej je izstopala njihova predstavitvena priredba »mirenske himne«. Za dobrodošlico pa so jim domačinke ponudile domače pecivo ter značilno jed frtaljo. Po pozdravnem nagovoru predsednika DU Zdravka Staniča in podžupana občine Miren-Kostanjevica Stojana Cotiča, sta se v imenu obiskovalcev iz Zgornje Savinjske doline zahvalila za sprejem prisoten župan občine Nazarje Matej Pečovnik in DU Nazarje ter s krajšim nagovorom tudi predsednica DU Nazarje in podpredsednica ZDUS Vera Pečnik. Nato so gostitelji predstavili dnevni center za starejše Hišo dobre volje ter Čevljarski muzej (o tem je v svoji knjižici Primorski begunci v ZSD pisal tudi naš publicist Aleksander Videčnik), na Cerju pomnik braniteljem slovenske zemlje ter naravno kraško jamo Pečinko (znano iz Soške fronte) in Borojevičev prestol. Da je bil dan v celoti izpolnjen, so prijatelji obeh društev upokojencev zaključili srečanje pri Krčarju v Selah na Krasu, kjer je goste iz Nazarij pozdravil še predstavnik DU Kostanjevica Polde Blažič, ki je tudi sam povedal marsikaj zanimivega o Krasu in »njegovi« znameniti ladjedelnici v Miljah. Ob zaključku prijetnega srečanja so se dogovorili, da bodo kolegi DU Miren in Kostanjevica obiskali Nazarje in zaledje ob septembrskem občinskem prazniku v Nazarjah in s tem le še utrdili sodelovanje in prijetno druženje v okviru sodelovanja med občinama.

Jože Miklavc, foto arhiv DUN

Na obisku pri prijateljih v Mirnu in Kostanjevici na Krasu

POSAVJE

Sevniški upokojenci na Brionih

Društvo upokojencev Sevnica je za svoje člane organiziralo izlet na Brione. Z avtobusom so se odpeljali mimo Ljubljane in nato do Fažane, kjer so se vkrcali na ladjo in si nato z lokalnim vodnikom ogledali »Titov otok«. Najprej so se z vlakcem podali v safari park, ki gosti živali, ki so jih drugi državniki podarili Titu, nato pa še do cerkve sv. Germana s srednjeveškimi freskami in zapisi v glagolici in fotografsko razstavo z naslovom Tito na otoku. Po končanem ogledu so se vrnili v Fažano in preden so se vkrcali na avtobus, je Zlatko raztegnil harmoniko, upokojenci pa so zapeli in privabili mimoidoče. Ti so imeli takoj glasbene želje in so želeli, da sevniški upokojenci zapojejo še kakšno hrvaško. Sevničani so jim ustregli in tako so družno prepevali na obali.

Besedilo in foto, N. Č. C.

Spominska fotografija, kakršna pred tridesetimi leti ne bi bila mogoča

ŠALEŠKA

Srečanje prostovoljcev DU Velenje v Bevčah pri Velenju

Na nekdanji simbolični dan mladosti 25. maja je koordinacija projekta Starejši za starejše povabila svoje aktivne člane na posvet in družabno srečanje na domačijo in športni park pri Skutniku v Bevče. Na strokovnem delu so opravili pregled opravljenega dela na tem projektu v zadnjem obdobju in prvem delu leta, obravnavali in sprejeli so načrt nalog do konca leta, obravnavali so še razne vidike sodelovanja in se na koncu posvetili še druženju.

Koordinator projektnega odbora SzS0Bojan Rožič

Na sestanku so se srečali aktivni prostovoljci DU Velenje, se pogovorili o delu, predstavniki projekta pa so se zahvalili sodelavcem za dobro opravljeno dosedanje delo ter se dogovorili še za operativne tekoče naloge. Zbranih 21 naših prostovoljcev ter tudi prostovoljci Društva invalid Konovo, s katerimi so v dobrem sodelovanju že vrsto let, so si izmenjali izkušnje na področju dela in rokodelskih delavnic, tako so

tudi v prihodnje še bolj povezani in se za sodelovanje ni potrebno bati, nam je po dogodku dejal društveni koordinator programa SzS in vodja socialnega programa pri DU Velenje Bojan Rožič, ki je dal uredništvu našega časopisa pobudo, da se o aktivnostih prostovoljcev poroča tudi v času izvajanja aktivnosti in prostovoljskega dela na splošno. Slabo leto nazaj je bilo na zboru predstavnikov Šaleške pokrajinske zveze namreč očitano, da se ob tako obsežnem delu, izjemnem projektu, mnogo opravljenega koristnega dela in skrbi za pomoči potrebnim ljudem v medijih in tudi v našem tisku ne poroča. V programu Bopro je videti, da je v množici okrog 3000 prostovoljcev izjemno aktivno tudi jedro projekta SzS pri DU Velenje in to je vredno spodbud tako njihovim aktivistom kot tudi drugim društvom v regiji ŠPZDU Velenje kot na ravni ZDUS-a, so še menili. Popoldne tistega lepega dne, ki je družil aktivne, napredne in mlade po srcu in letih »ob nekdanjih dnevih mladosti«, so namenili še za merjenje moči in spretnosti v nekaterih športih, a se je po malici prileglo tudi prijetno druženje.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Šoštanjčani zadovoljni s svojim »šefom« upokoencev

Na rednem letnem 71. občnem zboru v Šoštanju so člani DU Šoštanj ob pogovorih o **opravljenem delu, o aktivnem članstvu, finančah ter željah za nadaljevanje dejavnosti v korist starejšim in svojim članom pohvalili tudi vodstveno ekipo ter vodje strokovnih skupin, krožkov in odborov. Janku Zelcerju, vidnemu članu v upokojenem okolju, so izrazili priznanje s tem, da so ga še za en štiriletni mandat postavili za svojega vodjo.**

Sam si je demokratično izbral ekipo, večino dosedanjih sodelavcev in kolegov, to pa so opravili na zboru z volitvami in priznanji, ki so jih delili premišljeno in iskreno kot doslej. Tajniška dela bo

Predsednik Janko Zelcer zlahka navduši svoje člane za različne koristne aktivnosti

poslej opravljala Marica Kovač, profesionalka s tega področja v Gorenju in drugod, njihova dosedanja ugledna članica in tajnica Zdenka Uršnik pa je postala predsednica velike in aktivne univerze za tretje življenjsko obdobje Šaleške doline Velenje.

Zazrti v solidarno sodelovanje tudi v prihodnosti

Zelcer je slišal dobre ocene tudi s strani vodstva pokrajinske zveze, domačin Šoštanjčan Jože Rebernak je za enoletno vodenje Šaleške PZDU dobil lepo priznanje, mandat za še štiri leta, kar gre v čast tako njemu kot tudi društvu, iz katerega izhaja in je nanj ponosen. Šoštanjske upokoence je hvalil tudi njihov župan Darko Menih, ki pa jim je obljubil pomoč in sodelovanje tudi za v prihodnje, če ga bodo volivci izbrali še za vsaj en, zadnji mandat, preden bi zares sedel v klopi med svoje sosede in znance kot enak med enakimi, zaslužen upokojenec. Da se bodo fletno imeli upokojenci iz Šoštanja, sploh ni dvomiti, saj so se že dogovarjali za izlete, za obisk hotela Delfin, ki ga uspešno vodi njihova nekdanja rojakinja Nina Golob. Ponašali se bodo s svojim pevskim zborom, ki je že dvakrat navduševal v Cankarjevem domu. Pa še o nečem so se dogovorili starejši ljudje izpod Pustega grada.

Pomagati sosedom in se družiti z »gospo« rekreacijo

Da bodo poizkušali zdravo in aktivno preživljati čas, ko upokojenci »nimajo časa« in pomagati svojim sosedom in občanom skozi projekt Starejši za starejše in sodelovati z mladimi v tako učeno poimenovanem »pomaganju«, medgeneracijskem sodelovanju. Lušno bo, če bo le zdravje in volja do sodelovanja, kar pa je upanje in interes po druženju v okviru upokojenjskih organizacij v kraju in mestu svetlobe (svetlobo v tamkajšnji elektrarni namreč »delajo« za vse Slovence, nosijo pa jo tudi v svojem pozitivnem razmišljanju). Upokojencem v »Schönsteinu-Lepem kamnu« pa stojijo ob strani tudi člani društva Šola zdravja, ki ga v Šoštanju uspešno usmerja in spodbuja mladostna upokojenka in vodja Ljubica Donko.

Besedilo in foto, Jožef Miklavc

SOBIVAMO

Program
Vseživljenjsko
učenje

2. Seniorski maraton Franja

Kako radi rečemo, da smo starejši še kako aktivni. Kot bi želeli v starosti nadoknaditi vse tisto, za kar nam je v času, ko smo še bili delovno aktivni, zmanjkovalo časa. Ali pa je telesna aktivnost preprosto način življenja in te vzorce ohranjamo tudi v obdobju »zrelih let.« Stanovalci DSO Fužine so se letos že drugič udeležili 2. seniorskega maratona Franja, in prav vsi so prišli do cilja, brez poškodb!

Kolesarski vodič po video trasi Maratona Franja je bil Tone Fornezzi - Tof

No, resnici na ljubo, res se niso zapeljali po cesti proti Vrhniki, Idriji, Cerknem, Škofji Loki in nazaj v Ljubljano, ampak so traso maratona prevozili pod mentorskim vodstvom Toneta Fornezzi-ja – Tofa na sobnih kolesih (prilagojenih za poganjanje z rokami ali nogami) in tega maratona se je pod huronskim navijanjem ostalih stanovalcev udeležilo 64 kolesarjev. Najmlajši udeleženec maratona je štel 75 let, najstarejša udeleženka (Francka Jerič) pa 102 leti. V uri in pol, kolikor je trajal maraton, so vsi udeleženci prevozili več kot 175 km, čeprav je sama trasa dolga »le« 156 km. Vozili so v štirih skupinah, vsaka skupina po 10 minut, in posamični rekord v desetih minutah poganjanja sobnega kolesa je znašal 7,6 km. Pokrovitelji, BTC City, Lidl Slovenija d. o. o. in PS Plus d. o. o., so domu donirali/podarili 1500 EUR, kar je cena dobre tretjine novega prilagojenega kolesa, ki velja na trgu okoli 4.000 EUR. Prav zato, da zberejo vsaj za enega in morda še kaj več, bodo jeseni na ploščadi pred DSO Fužine pripravili dražbo koles znanih Slovencev s pestrim zabavnim programom.

Besedilo in foto, Toni Krčan

Turnirji v taroku

Upokojenci, udeleženci tarok turnirja, so v Trebnjem odigrali četrtfinale in polfinale pokalnega tekmovanja. V finale, ki bo v oktobru, so se uvrstile ekipe Team Groznik, KVC in Stična 1, naslov prvaka pa brani TSK Peca.

Epicova ekipa »Prijatelji« je v četrtfinalu slavila zmago, v polfinalu pa ni bilo pravih kart in so tako zasedli 9. mesto. Še ostajamo pri taroku. ŠD Epic iz Postojne je izpeljalo šesti turnir v okviru 13. tradicionalnega klubskega turnirja, kjer je sedanjí državni prvak Alojz Markič slavil že petkrat. Tokrat je bil že tretjič najboljši letos Bojan Humar, drugi je bil Albin Stegelj, tretji pa Srečko Likar iz Pivke. Po šestem turnirju vodi Humar 28 točk, sledi mu Kraševac iz Cerknice, njemu pa E. Progar.

E. Progar, foto Atelje Postojna

Avtor prispevka prvi z leve z najboljšimi kartami

Srečanje DU Kamnik, Prevalj, Pliberka in Rakeka

V sredo, 23. maja, smo pred gradom Haasberg v Planini predstavniki Društva upokojencev Rakek sprejeli športne navdušence iz skupine »65+« iz društev upokojencev iz Kamnika, Prevalj in Pliberka.

Ob prihodu jih je pozdravil predsednik Društva upokojencev Rakek Franci Albreht, nato pa jih je prijazno nagovoril cerkniški župan Marko Rupar. Za boljše počutje so s prigrizki poskrbele žene in dekleta iz društva Klasje. Po ogledu grajske štale in seznanitvi s strani naših vodnikov, smo krenili na ogled naravnih in kulturnih znamenitosti Rakovega Škocjana z okolico. Kljub nagajivemu vremenu smo srečanje končali v pristrčnem vzdušju in pogovoru o vsem tistem, kar nam je skupno. Gostje so posebej poudarili, da so zadovoljni, ker so spoznali del, do sedaj za njih še nepoznane, Slovenije.

Magda Frlan, foto Ljubo Vukelič

Upokojenci prijateljskih DU so bili zadovoljni s spoznavanjem notranjske

Informacije iz programskih vsebin komisije za šport, rekreacijo in gibalno kulturo ZDUS

Iz statističnih podatkov za preteklo leto izhaja, da je izmed vseh individualnih članov v programih ŠRGK aktivnih:

16.716 udeležencev v programih rekreacije (8,30 %)

7.389 udeležencev v programih gibalne kulture (3,69 %)

11.675 udeležencev v programih športnih tekmovanj (5,83 %)

Skupaj je aktivnih 35.780 individualnih članov (17,82 %), neaktivnih pa kar 164.220 (82,18 %).

Pojasnilo: Statistika 2017 je najbolj realna za športna tekmovanja, rekreacija po vsej verjetnosti realno presega podatke, gibalna kultura pa morda ni bila razumno evidentirana in naj bi bila pod navedeno številko.

Izdajamo priporočilo DU:

- Zgibanka »RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE Z GIBANJEM IN ŠPORTOM-2018« bo na voljo vsem na spletni strani ZDUS, ki je v izdelavi. Tam ga bo moč natisniti in deliti med članstvo. Dodane bodo tudi druge uporabne priloge. Zgibanka vam bo tudi omogočala dnevno evidenco vaših aktivnosti, kar lahko tudi s pridom uporabite pri obisku vašega osebnega zdravnika.
- Povežite se z lokalnimi športnimi društvi, da organizira brezplačno redno vadbo za vaše DU (rekreacijo za starejše 65+, 60 ur letno plačan vadiatelj in vadbeni prostor), pod pogojem, da

športno društvo kandidira na občini za vam namenjeni vadbeni program v okviru razpisa za Letni program.

- Povežite se z »DRUŠTVOM ŠOLA ZDRAVJA«. Ta vsebuje spontano druženje in vadbo »1000« gibov, vadijo pod vodstvom usposobljenih prostovoljcev vsak dan poleti med 7.30 in 8.00, pozimi pa med 8.00 in 8.30 na prostem. Letna članarina je 20 eur. Dnevna vaba skozi celo leto pa je brezplačna. Sedaj vadi že preko 3000 udeležencev v 130 vadbenih skupinah ter v 13 regijah po celi Sloveniji. Povprečna starost je 68 let. Številna DU so tudi že sedaj vključena v ta program. Neposreden kontakt je: telovadba7.30@gmail.com.
- Strokovnjak s področja ŠRGK g. Žiga Papež ponuja plačljive programe splošne strokovne vadbe za starejše. To vadbo organizira in uspešno vodi na terenu v zainteresiranih okoljih. V kolikor je vaše DU zainteresirano za to ponudbo, se povežite z njim preko e-pošte (papez.ziga@gmail.com). Komisija priporoča strokovno in raznoliko ponujeno programsko vsebino.
- Predlagamo vam, da se v okviru vaših zmožnosti in potreb DU skuša zagotoviti vadbo za člane – invalide.
- Razširite lahko tudi aktivnosti na področju nordijske hoje.

Miha Prosen, Predsednik Komisije za šport, rekreacijo in gibalno kulturo ZDUS

Ko si želimo videti in doživeti vse, kar je šlo mimo nas v mladih letih

Na pot se moramo odpraviti sproščeni in dobro pripravljeni

Kaj nam pa še ostane, kot da na ta naša leta, ko je mladina prevzela svojo odgovornost, se odselila ali pač mlajša družina zmore biti tudi z vnuki vsaj kakšen čas sama, družimo, potujemo in odkrivamo lepote domače in tujih, bližnjih dežel. Če je le denar, zdravje in radovednost. Nekateri, ki so imeli srečo, da so prihranili nekaj več za »zrele« čase, ali imajo zdaj dostojno pokojnino, posegajo po bolj elitnih možnostih potovanj, dopustov, rekreacije ter doživljajo drugačne kulture, rekreacijo in vremenske pogoje. Družiti se in spoznavati drugačnost, lepote tega sveta, se zabavati in nato vračati se v svoj življenjski milje, je tudi početje v trendu, saj se le tako (poleg televizije, interneta) lahko doživi še kaj novega. Človek je bil vedno radoveden, zato je raziskoval, se razvijal in napredoval. Tako je tudi še dan današnji, le možnosti so za nekatere še bistveno večje, žal za mnoge upokojujence pa še kar ne.

Kako potovati, kam in s kom?

Potovati s svojim prevoznim sredstvom, z avtobusom, železnico, celo z velikimi plovili na morju in rekah ali leteti z letalom je velik izziv za vsakega. A je za vse to potrebno biti zdrav, motiviran, prej ko slej izkušen in

Ni več samoumevno fotografirati naključne osebe saj je zasebnost vse bolj pomembna

Zanimivo je kombinirano potovanje z različnimi prevoznimi načini

dobro organiziran. Tudi dobro poučen o razmerah na ciljnih poteh in krajih, načinih potovanj ter imeti dobre vodnike ali pač znanja tujih jezikov, poznati kulture ljudi, s katerimi bomo prisiljeni, ali pač želeli biti v stiku. Torej je odločitev za potovanje, za dopustovanje resna odločitev že takoj, ko se soočimo z željo, da to storimo. Kdor je potoval že kot mlad, ki ima izkušnje in se rutinsko pripravlja na podvige, je v veliki prednosti. Zagotovo je zelo dobro potovati v manjši družbi izkušenih prijateljev, sorodnikov ali v našem primeru organizatorjev v društvih in klubih, ki obvladajo tovrstno organizacijo in tuje jezike. Zato so načrtovana potovanja nujnost in največkrat tudi cenejša, kot na videz cenena, ki se na koncu izkažejo kot polomija, nevarnost in razočaranje.

Ker je najdražje zdravje, varnost in življenje, potujemo s kredibilnimi agencijami

Organizirani upokojujenci tako potujemo v okviru društev, potovalnih agencij, ki so se že večkrat izkazale kot kredibilne, poštene in s tradicijo, da dobro skrbijo za svoje potnike. Agenti ter vodniki z licencami za določene destinacije ob tem prevzemajo funkcijo strokovnosti, varnosti in zanesljivosti potovanj. Dobre turistične agencije si ne morejo privoščiti slabo vzdrževanih

vozil, avtobusov, letal idr., niti slabih voznikov. Zato je že vnaprej potrebno misliti, s kom potovati in po kakšni ceni. O tem največkrat lahko svetujejo bolj izkušeni med nami, znanci, prijatelji, turistični predstavniki, ki se ukvarjajo s temi nalogami. Tudi organizatorji pri društvih upokojujencev, ki dobro poznajo svoje sokrajane, člane in prijatelje. Vsak, ki bo zadovoljno prebil svoj dragoceni dopust, izlet, in se vračal zdrav, se bo rad odločil tudi v prihodnje, saj povsod je lepo (če je mir in varnost bivanja), a najlepše je pač doma.

Starejši kot smo, več nam uide, če se na potovanja ne pripravljamo dovolj skrbno

V prihodnje bi tej temi namenili še nove izzive, informacije, izkušnje in nasvete, koristilo bi celo sodelovanje z bralci in turističnimi predstavniki. Kot izhodišče pa bi spomnili na pregovor, vsak je svoje sreče kovač. Zato s pametjo in voljo do lepega življenja nikar ne ždimo le doma, na pot po naši lepi deželi Sloveniji in v tuje kraje pa se odpravimo zdravi, pripravljeni, optimistični in opremljeni z vsestranskimi informacijami. Starejši kot smo, več nam uide, če se na potovanja ne pripravljamo dovolj skrbno. O tem pa v nadaljevanjih vse do pozne jeseni.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Naše darilo je mnoge rešilo.

V podporo slovenskemu krvodajalstvu smo iz svojih podpisov umaknili črke, ki predstavljajo krvne skupine A, O, B in AB.

ST_NISL_V
K_M_Č_R

SM STUDIOMARKETING

M_JCA
ŠUKLJE

Krvodajalci krvne skupine **0** ste mi omogočili, da moje življenje teče dalje.

Vaše darilo me je rešilo.

DARUJ
ENERGIJO ZA ŽIVLJENJE

daruj-kri.si
f Daruj kri

Pokrovitelji akcije:

Zavod Republike Slovenije
za transfuzijsko medicino
Blood Transfusion Centre of Slovenia

PETROL
Energija za življenje

Drage bralke, dragi bralci Revije ZDUSPlus,

starost naj bi bila zlato obdobje življenja, ko so težke naloge za nami in je čas za sprostitve. Skrb za majhne otroke, preživljanje družine, gradnja doma in kariere ter druge stresne situacije bi morale biti že dolgo pozabljene. Za mirno starost je poleg zdravja in urejenih družinskih odnosov pomembna dostojna pokojnina. Danes je v Sloveniji več kot polovica upokojencev na ali pod pragom revščine, čeprav so trdo delali štirideset ali več let. Večina prejema pokojnino med 400 € in 600 €, ki ne omogoča dostojnega življenja. Seveda denar ni vse, pa vendarle je treba opozoriti, da se pokojnine v Sloveniji v zadnjem desetletju niso bistveno povečale. Dovolite, da Vas spomnim, da so v času prve Janševe vlade poskočile kar za 24 %. Izračunajte, kaj je to pomenilo za višino vaše pokojnine takrat, in kaj bi pomenilo, če bi se celotna zgodba ponovila v naslednjih štirih letih. Tako kot vsi državljani si tudi vi zaslužite poštene upravljalce z državo, ki bodo spodbujali gospodarstvo. In le v tem primeru boste prejeli dostojno pokojnino. Takšni, ki vam na pamet obljublajo 1.000 € pokojnine, se norčujejo iz vas! Sredstva, ki bi jih lahko namenili za vaše pokojnine, so zapravljali na sto in en način. Naj navedem samo primer: za vsakega ilegalnega migranta se mesečno nameni 1.963 € davkoplačevalskega denarja, kar je štiri krat več kot povprečna pokojnina. Poleg tega gre iz pokojninske blagajne kup denarja za izdatke, ki niso plod dela, ampak privilegijev. Zdaj jih hočejo še širiti na t. i. kulturne delavce. Tega ne smete dovoliti.

Želel bi poudariti pomen evropskih pobud in ukrepov za ljudi tretjega življenjskega obdobja. Programi za vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih se financirajo iz proračuna programa Erasmus+, ki ga nadziram v Evropskem parlamentu. Leta 2012, v evropskem letu aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti, je EU podala mnoge koristne pobude za starejše. Moja politična skupina in evropska stranka EPP/ELS temu področju namenjata še posebej veliko pozornost. Evropska komisarka iz vrst EPP/ELS, Marianne Thyssen, se je resnično zavzela za socialno

Evropsko unijo in za starejše. Sam bi v prihodnjih mesecih želel spodbuditi starejše k ukvarjanju s šahom in drugimi miselnimi igrami, saj te dokazano pozitivno vplivajo na kognitivne sposobnosti v tem obdobju. Vse to pa bi bilo še veliko bolj smiselno, če bi slovenska država ustvarila okoliščine, kjer bi evropske pobude lahko prišle do izraza in vam v mnogih ozirih izboljšale kakovost življenja.

Družba ni humana in ne more napredovati, če ne spoštuje starejše generacije, če ne upošteva življenjskih izkušenj in modrosti starejših. Večino dobrin, ki jih uživamo danes, so zgradile generacije pred nami in za to moramo biti hvaležni, ne le v teoriji, ampak tudi v realnem življenju.

Lepo vas pozdravljam, Milan Zver

Renault 4

Renault 4, pri nas popularno imenovan *katrca*, je bil eden izmed najbolj prepoznavnih avtomobilskih modelov francoske tovarne Renault.

Vozilo je bilo Renaultov odgovor na Citroenovega spačka (model 2CV) in VW hrošča,

torej je bilo zasnovano kot ljudsko vozilo za vsesplošno uporabo. Že od samega začetka je bilo vozilo prepoznavno po nekaterih do tedaj neobičajnih rešitvah (ročna zavora na voznikovi levi strani, ročica menjalnika na armaturni plošči, vzvratno not-

ranje ogledalo na armaturi, ročno nastavljiva loputa za dovod zraka v kabino, ročna črpalka za čiščenje sprednjega vetrobranskega stekla, izpušna cev na levi strani z zaključkom pred zadnjim kolesom ...). Model so izdelovali od leta 1961 do 1994 v kar 17 državah sveta, med drugim tudi pri nas, in sicer sprva v Litostroju in kasneje v novomeškem IMV. Zadnje izdelano vozilo na naših tleh se nahaja v TMS v Bistri. Skupno je bilo po svetu v vseh letih izdelanih 8.135.424 primerkov tega vozila. V vseh letih se je oblika le malo spremenila, šlo je bolj za kozmetične popravke in tehnične izboljšave pri prostornini motorja in varnosti. Vozilo je bilo na voljo tudi v kombijevski izpeljanki - model Fourgonnette. Modeli so se delili na 3 izpeljanke: L (osnovni model), TL in GTL z močnejšim motorjem.

Tehnični podatki

- prostornina: 845 ccm
- stopnja kompresije: 8,0:1
- moč motorja: 34 KM
- maksimalna hitrost: 122,6 km/h
- povprečna poraba: 6,6 l/100 km
- pnevmatike: 135x13
- posoda za gorivo: 34 l

1. do 3. oktober
2018
Cankarjev dom
Ljubljana

Prijavnico pošljite:
Proevent d. o. o.
Dunajska cesta 10, p. p. 3558
SI-1000 Ljubljana
Faks: 01 300 32 07

Več informacij:
Vanja Sitar
T: 01 300 32 04
E: vanja.sitar@proevent.si

PRIJAVA ZA ODPRTI ODER

PRVI ROK ZA PRIJAVO: 20. april 2018 I ZADNJI ROK ZA PRIJAVO 13. julij 2018

A PODATKI ZA OBVEŠČANJE

Kontaktna oseba: _____
Funkcija kontaktne osebe: _____
Poštni naslov za obveščanje: _____
(ime in priimek ali organizacija, ulica,
poštna številka, kraj)
GSM kontaktne osebe: _____
E-pošta kontaktne osebe: _____

B PODATKI O PROGRAMU

Ime skupine: _____
Naslov nastopa: _____
Naziv organizacije: _____
(ime skupine, naslov nastopa in naziv organizacije kot želite, da so objavljeni v katalogu prireditve)
Kratek napoved nastopa in skupine: _____
(za moderatorja)

Reference skupine: _____

Podrobnosti nastopa: (obkrožite)	Vrsta nastopa:	<ul style="list-style-type: none">• pevski• glasbeni• gledališki	Nastop je namenjen:	<ul style="list-style-type: none">• starejšim• otrokom• medgenerac.
	Želen datum izvedbe programa:	<ul style="list-style-type: none">• 1.10. (pon)• 2.10. (tor)• 3.10. (sre)	Želena ura izvedbe programa:	<ul style="list-style-type: none">• 9.00–12.00• 12.00–15.00• 15.00–18.00

Dolžina nastopa: _____ **Št. nastopajočih:** _____

(največ 15 min)

Če želite pripraviti daljši nastop, se oglasite koordinatorki programa (kontakt na vrhu strani). Za pripravo na odru imate na voljo največ 5 minut. Če zaradi kakršnega koli razloga potrebujete več časa za pripravo, to prosim sporočite koordinatorki programa (kontakt na vrhu strani.)

Tehnična oprema, ki jo potrebujete za nastop: _____
Tehnični material, ki ga prinesete s seboj: _____
(CD, USB-ključ, scena)

C ŽIG IN PODPIS

S podpisom in žigom sodelujoči jamči za točnost podatkov in hkrati potrjuje priložene pogoje nastopa ter jih nepreklicno in izključno priznava in sprejema. Prosimo, da PRIJAVA ZA ODPRTI ODER izpolnite čitljivo ter jo žigosano in podpisano pošljete na naslov Proevent d. o. o., Dunajska cesta 10, p. p. 3558, 1000 Ljubljana s pripisom za 18. F3ŽO ali prek faksa 01 300 32 07.

Podpis odg. osebe: _____ ŽIG: _____ Kraj in datum: _____

Milan Osterc

Milan Osterc je že dve desetletji aktiven v najrazličnejših društvih s področja socialne dejavnosti in zdravja. Je tajnik in urednik spletne strani Društva ledvičnih bolnikov Pomurja, pri Zvezi društev ledvičnih bolnikov je odgovoren za mednarodno sodelovanje, je predsednik KO Rdečega križa Cankova in Društva upokojencev Cankova. Kot član komisije za informiranje pri Zvezi društev upokojencev Slovenije pomaga upokojenskim društvom pomurske pokrajinske zveze pri delu z računalniškim opismenjenjem. Leta 2002 je ustanovil prvo društvo za zdravljenje odvisnosti v Pomurju, Društvo za zdravo življenje Nova pot Radenci. Še danes je predsednik društva, odgovoren za administracijo, zbiranje sredstev, pripravo poročil in povezovanje s stroko. V okviru društva so vzpostavili sedem skupin, ki imajo preko 80 uporabnikov na različnih stopnjah zdravljenja odvisnosti od alkohola. Poleg tega kot koordinator štirih centrov za zdravljenje v Pomurju sodeluje z mnogimi institucijami in društvi.

Upokojen je že štirinajst let in po invalidski upokojitvi leta 2004 se je včlanil v lokalno Društvo upokojencev v Cankovi. Leta 2009 je bil izvoljen za podpredsednika matičnega društva, leta 2013 pa za predsednika DU Cankova in na tej funkciji je še danes z mandatom do leta 2021. Leta 2009 se je na povabilo takratnega (danes že pokojnega) predsednika Pomurske Pokrajinske zveze društev upokojencev Mirka Lebariča odzval vabilu za izobraževanje s področja IKT za vsa pomurska Društva upokojencev ter nekaj časa deloval kot svetovalec za IKT zadeve pri programu Starejši za starejše na področju delovanja pomurskih DU.

Pri svojem delu v organih ZDUS je decembra 2013 sodeloval pri oblikovanju stališč v okviru delegacije slovenskih upokojencev v Evropskem parlamentu, ko je bila vložena iniciativa za pripravo deklaracije o starejših, pred dvema letoma (2016) pa je bil oktobra

član delegacije Slovenske filantropije v Bruslju, kjer so v Evropskem parlamentu predstavili slovensko prostovoljstvo in program prostovoljnega dela v prihodnje.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je 11. junija v veliki dvorani predsedniške palače priredil sprejem ob podelitvi državne nagrade in priznanj na področju prostovoljstva za leto 2017. Gre za najvišje priznanje za izjemne dosežke na področju prostovoljstva, njegove promocije in razvoja. Po sklepu Odbora Republike Slovenije za podelitev državnih priznanj na področju prostovoljstva je za izjemne dosežke na področju prostovoljstva na predlog Lokalne razvojne fundacije za Pomurje in Regionalnega stičišča nevladnih organizacij Pomurja priznanje prejel tudi naš član, Milan Osterc, za kar mu vodstvo ZDUS izreka iskrene čestitke, tem pa se pridružuje tudi uredništvo revije ZDUSplus.

Kadrovsko okrepljena ZDUS

Po odhodu Anje, Janje in Irene, je program Starejši za starejše za nekaj časa obstal na mestu. Objavili smo razpis za nove sodelavce in izmed številnih vlog, ki so prispele na naslov Zveze, je posebna kadrovska komisija izbrala po njenem mnenju take, ki najbolj ustrezajo specifičnemu delu kakršno je delo na Zvezi. Izbrali smo dr. Beato Akerman in Sabino Črnica, ki sta na programu Starejši za starejše zamenjali Ireno in Janjo, ter Matejo Peršuh, ki je zamenjala Anjo, in bo poleg ostalih nalog skrbela še za stike z javnostmi in našo spletno stran in družbeno omrežja.

Od leve proti desni: Mateja, Sabina in Beata

Preživite poletje na slovenski obali

Upokojenci, ki so članu društva, kluba in aktiva upokojencev pri ZDUS, imajo 10% popusta na penzijske storitve.

Naš Kneippov vrt je sestavljen iz cvetočega travnika, vrta zdravilnih rastlin, zelišč Krasa in Istre ter iz osrednjega dela.

Skozi vrt je urejena krožna pot, ob kateri so tudi korita za hladne oblive rok in nog.
Lepo vabljeni na sprostitvev.

UPOKOJENCI	20.4.–24.5.	25.5.–14.6.	15.6.–12.7.	13.7.–15.8.	16.8.–8.9.
Penzion	50 €	53 €	56 €	61 €	56 €
Polpenzion	44 €	47 €	50 €	55 €	50 €
OSTALI GOSTJE					
Penzion	56 €	61 €	65 €	70 €	60 €
Polpenzion	50 €	55 €	59 €	64 €	59 €

Ceno so v EUR na osebo na dan. **Doplačila:** enoposteljna soba 11,00 EUR, turistična taksa 1,27 EUR. Otroški popusti.

D
delfi ***
HOTEL

T 05 660 74 00
rezervacije@hotel-delfin.si
www.hotel-delfin.si

Odgovarja Branka Kastelic, univ. dipl. prav.

Pozdravljeni, na podlagi delilnega načrta je prišlo do ugotovitve, da sosed uporablja del poslovnega prostora, ki je dejansko moja lastnina. Skozi ta prostor so speljani vsi infrastrukturni priključki. Telefon, elektrika, voda, plin, CaTV, a po spletu okoliščin že več kot deset let sam gospodar s temi prostori in zanje tudi plačuje nastale stroške. Gre za poslovni prostor sestavljen iz ene velike sobe in treh manjših (dve od teh – manjših - sta v sosedovi rabi) in do nedavnega sem bil prepričan da je v moji lasti zgolj večja in ena manjša soba. Sosed to sobico uporablja kot garažo za motor in športne rekvizite, v drugi pa ima urejen nekakšen studio za grafični design. Po preverbi v zemljiški knjigi sem ugotovil, da se kvadratura moje nepremičnine ne ujema z izrisom v načrtu. Sosed bi moral imeti cca 30m², a jih ima v resnici 45m², kar je velikost mojega kabineta. Kaj mi je storiti? On je najverjetneje za to ve že ves čas, saj je po stroki gradbenik. Kakšna je pravna praksa v takih primerih? Sosega z mojo ugotovitvijo še nisem seznanil, saj se bojim, da bi lahko vložil zahtevek za prilastitev na račun uporabe kakor to deluje v primerih kmetijskih zemljišč. Kako pa je s tem v stavbnih primerih? Tržna vrednost tega prostora je med 12.000 in 14.000 evrov. Hvala za odgovor, Peter

Spoštovani g. Peter,

Ob prebiranju vašega vprašanja se mi postavlja vprašanje, kako je mogoče, da lastnik nepremičnine do izdelave delilnega načrta ne ve za velikost svoje nepremičnine, niti ni seznanjen s stanjem te nepremičnine v zemljiški knjigi. Na podlagi delilnega načrta ste šele ugotovili, da vaš sosed uporablja del poslovnega prostora, ki je dejansko v vaši lasti. Domnevam, da je stanje v zemljiški knjigi identično, kot se je izkazalo z delilnim načrtom. Seznanjam vas, da delilni načrt ni pravni akt ali odločba, temveč je le grafični prikaz stanja nepremičnine. Delilni načrt tudi ni pridobitni naslov, niti listina ali pravni akt, s katerim bi se pridobila lastninska pravica kot npr. s pogodbo ali odločbo. Navedeno pomeni, da je delilni načrt tehnično prikazal stanje kot je zapisano v zemljiški knjigi, v kateri ste navedeni kot lastnik poslovnega prostora, ki obsega eno veliko sobo in dve manjši (dve od teh manjših sta v sosedovi rabi, iz delilnega načrta pa izhaja, da sosed neupravičeno uporablja dve manjši sobi, od katerih je ena v vaši lasti. Dobroverni posestniki lahko priposestujejo lastninsko pravico na nepremičninah v 20 letih. Če torej sosed ve, da soba ni njegova, pa jo vseeno uporablja, potem ni dobroveren. V bistvu gre torej pri priposestovanju za zmago dejanskega nad pravom, pri čemer morajo biti izpolnjeni določeni pogoji: dobrovernost, potek priposestovalne dobe in posest nepremičnine. **Priposestovanje torej lahko preprečite tako, da sosedu poveste, da ste vi lastnik!** Najbolje bo, da mu s priporočeno pošto s povratnico pošljete dopis v katerem zahtevate, da sobe ne uporablja več, temu pa priložite dokaz, da ste vi lastnik nepremičnine (overjena pogodba, izpis iz zemljiške knjige in zemljiškega katastra). Tako boste preprečili, da bo sosed prostor priposestoval. Seveda pa sosedu lahko še vedno dovolite uporabo sobe, bilo pa bi pošteno, če bi za to prejeli kakšno odškodnino. Najbolje bo, da sklenete pogodbo

o najemu. Znesek pa je lahko simboličen. Nujno pa pogodbo sklenite za določen čas (npr. 1 leto) in jo avtomatsko podaljšujete. Vsakdo, ki zatrjuje pridobitev lastninske pravice s priposestovanjem in se oseba, ki je kot lastnik vpisana v zemljiško knjigo s tem ne strinja, mora svojo pravico uveljavljati s tožbo. V primeru, da se zemljiškoknjžni lastnik s tem strinja pa zadostuje t.i. posadna listina, ki je izjava osebe, ki jo izstavlja, da priznava določeni osebi izvirno pridobitev lastninske pravice na nepremičnini, podpis na njej pa mora biti notarsko overjen.

Spoštovana gospa Branka!

Danes je že vsak kotiček pod video nadzorom kar je po eni strani prav, po drugi pa zelo moteče. Stara sem 69 let, aktivna upokojenka, živim sama v pritličju vila bloka in pred kakima dvema mesecema, ko je prišel na obisk sin z družino, me je opozoril, da so sosede (preko dvorišča) na objekt in parkirišče namestili videonadzorni sistem, ki je nameščen tako, da se vidi vse kar se dogaja v mojem atriju, če pa imam odgrnjene zavese ali dvignjen rolo, pa se vidi tudi moja spalnica. To mi je kasneje povedala soseda sama, ko je dejala, češ, zdaj pa vem kdaj si doma in kaj delaš (!) Sva znanki in občasno tudi popijeva kak čaj pri meni, ali pa pri njej, vendar so mi njene besede prišle tako »pod kožo« da zadnji čas razmišljam le še o tem, da soseda sedi pred monitorjem in opazuje kako preživljam dan in kaj počnem, kadar nisem na zelenici pred hišo. Ali lahko zahtevam umik vidnega polja kamere in kdo mi jamči, da bo zares tako storjeno?

Hvala za odgovor, Štefanija

Vaša težava, ki jo imate, je posledica napredka tehnike na področju video kamer in snemalnikov. Ta oblika video nadzora se je v sodobnem svetu izredno razširila in jo urejajo splošne določbe Zakona o varstvu osebnih podatkov. V vašem primeru sicer gre za uporabo video kamere, ki jo, zaradi občasne ali namenske rabe, sploh ni mogoče šteti za video nadzor, vendar ima pomemben vpliv na vaše zasebno življenje, saj ko pišete, ste ji izpostavljeni verjetno vsak dan. V primeru, da posameznik izvaja doma in snema zgolj svojo posest, mu zakon le - tega ne prepoveduje. Prepoveduje pa uporabo video snemanja, ki jo izvajajo posamezniki izključno za osebno uporabo, družinsko življenje ali za druge domače potrebe. V primeru, ko posameznik nadzoruje svojo posest (npr.; stanovanjsko hišo ali zasebno parcelo, po mnenju Informacijskega pooblaščenca ni razlogov, da bi takšnemu posamezniku video nadzor preprečevali oziroma prepovedali uvedbo video nadzora. Pri tem pa je zelo pomembno, da te kamere ne smejo biti usmerjene na vaš atrij in celo v vašo spalnico, kot nam pišete. Ne glede na to, da vašega primera ne moremo obravnavati v okviru zakonske ureditve o varstvu osebnih podatkov, ne pomeni, da nimate pravnega varstva, saj ugotavljate, da vam je zaradi izvajanja video nadzora soseda kršena vaša pravica do zasebnosti. Glede na to, da vas sosed brez vašega dovoljenja in vednosti snema v vašem atriju, oz. stanovanju, je sosed za svoja dejanja kazensko odgovoren. Ker vam je kratena pravica do zasebnosti, lahko po 134. členu Obligacijskega zakonika vložite tožbo na sodišče, s katero predlagate da sodišče odredi, prenehanje video nadzora soseda, s katerim se krši nedotakljivost vaše osebnosti, osebnega in družinskega življenja ali kakšna druga osebna pravica. Prav tako imate po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti od izvajalca video nadzora pravico zahtevati odškodnino.

Če gre za hujše primere, lahko takšno samovoljno snemanje (iz sodne prakse EU) predstavlja celo kaznivo dejanje po 138 členu Kazenskega zakonika, ki določa, da kdor neupravičeno slikovno snema ali naredi slikovni posnetek drugega ali njegovih prostorov brez njegove privolitve in s tem občutno poseže v njegovo zasebnost, kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

Magični lik 1 (vodoravno in navpično)

1. Brazilski ples, 2. 4. mesec, 3. Suhljat človek,
4. Poljsko mesto, 5. Ime arhitekta Aalta

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Magični lik 2

1. Del očesa, 2. morski rak, 3. Skladatelj Odak,
4. Pripadnik Karolingov, 5. Mesto na Japonskem

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Rešitev iz prejšnje številke:

1. lik vodoravno in navpično: 1. Evgen, 2. Vlada, 3. Gabez, 4. Edemi, 5. Nazir
2. lik vodoravno in navpično: 1. Spaak, 2. Polda, 3. Altaj, 4. Adana, 5. Kajak

Prva sobota v juliju – Mednarodni dan zadrug

Leta 1992 je Generalna skupščina razglasila prvo soboto v juliju leta 1995 za mednarodni dan zadrug. Ta datum je predstavljal 100. obletnico mednarodne zadrugne zveze, ki pod svojim okriljem združuje 760 milijonov članov v stotih državah. Leta 1994 je skupščina spoznala, da so postale zadruge nepogrešljiv del gospodarskega in družbenega razvoja, in zato pozvala države članice, mednarodne organizacije, specializirane agencije ter nacionalne in internacionalne zadrugne organizacije, da ta dan spoštujejo vsako leto.

11. julij. – Svetovni dan prebivalstva

Leta 1989 je predsedujoči svet Razvojnega programa OZN (UNDP) predlagal, naj se 11. julij razglasi za svetovni dan prebivalstva. V letu 2002 je bilo na svetu okoli 6,3 milijarde prebivalcev, letna rast prebivalstva pa je bila 77 milijonov. Na ta dan se vsako leto objavljajo pomembnejše statistike prebivalstva.

Zgodovina

1099 - križarji osvojijo Jeruzalem, konec prve križarske vojne
1801 - Napoleon Bonaparte in rimokatoliška cerkev skleneta konkordat
1958 - 15.000 ameriških marincev se izkrca v Bejrutu, da bi ob izbruhu libanonske krize varovali prozahodno libanonsko vlado.
Mariner 4 pošlje prve fotografije z Marsa 2014.

Rojstva

1799 - Ignacij Holzapfel, slovenski pesnik, teolog, dekan († 1868)
1858 - Anton Cerar - Anton Danilo, slovenski dramatik, gledališki režiser, gledališki in filmski igravec († 1947)

Smrti

1904 - Anton Pavlovič Čehov, ruski pisatelj, dramatik (* 1860)
1919 - Hermann Emil Fischer, nemški kemik, nobelovec 1902 (* 1852)
1979 - Juanita Fernández Morales - Juana de Ibarbourou, urugvajski pesnica (* 1895)
1997 - Gianni Versace, italijanski modni oblikovalec (* 1946)

PRIJAVNICA ZA NASTOP NA 10. PRIREDITVI VEČER PESMI IN PLESA

v sklopu 18. Festivala za tretje življenjsko obdobje: 1. oktober 2018 ob 16.00 uri,
Linhartova dvorana Cankarjevega doma, Ljubljana

Organizator prireditve: ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

PODATKI O NASTOPAJOČIH IN PROGRAMU IZVEDBE

PRIJAVITELJ (PZDU ali DU):	
Ime in priimek KONTAKTNE OSEBE:	
e-pošta ali naslov za obveščanje:	
tel. št.:	
Polni naziv nastopajoče skupine:	
Ime in priimek voditelja/mentorja:	
Število nastopajočih:	
Naslov programa:	
Vrsta programa: (po navodilih spodaj: petje ljudskih pesmi, godci ljudskih viž, folklorni nastop, plesni nastop, instrumentalna izvedba itd.)	
Trajanje programa (v minutah): (po navodilih spodaj)	
ZA SAZAS: (v kolikor je znano navedite avtorja glasbe, avtorja besedila, avtorja aranžmaja)	
Navedite inštrumente: (navedite vsa glasbila, s katerimi boste nastopali – npr. harmonika 1x, lončeni bas 1x itd.)	
Tehnična oprema za nastop: (navedite prosim, koliko mikrofонов potrebujete)	

Kraj in datum:

Žig

Predsednik DU (podpis)

--	--	--

POGOJI ZA PRIJAVO IN DRUGE POSEBNOSTI

Pogoji za sodelovanje:

- kulturna skupina, ki deluje v okviru društva upokojencev,
- urejene obveznosti DU do PZDU in ZDUS,
- izpolnjena prijavnica z vsemi podatki,
- posebej priložite **kratak opis** skupine oziroma nastopajočih in fotografijo (slednjo lahko v elektronski verziji posredujete na dijana.lukic@zdus-zveza.si).

Z oddajo fotografije se strinjate, da jo ZDUS uporabi v namene promocije prireditve.

Vrsta in vsebina programa:

Letošnja prireditev bo posvečena Evropskemu letu kulturne dediščine. Prijavitelji naj oblikujejo program, s katerim bodo predstavili živo kulturno dediščino svojega kraja: karakteristični plesi, igre in pesmi, letne šege in navade.

Trajanje programa nastopajočih:

Pevci ljudskih pesmi, ki imajo lahko tudi inštrumentalno spremljavo - en inštrument, s programom, ki naj obsega največ 3 pesmi s po tremi kiticami z refrenom. Enako velja za godce ljudskih viž in pevce. Plesna skupina lahko odpleše 2 plesa. Folklorne in druge skupine bodo imele na voljo za nastop do 8 minut.

Rok za prijavo:

Izpolnjeno prijavnico pošljite na ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov: dijana.lukic@zdus-zveza.si, najkasneje **do 19. junija 2018**. Za več informacij je na voljo kontakt: 01/62 05 482 ali 051 656 532.

Obvestilo o izboru: Izpolnjena prijavnica še ne pomeni dejanskega izbora za nastop na prireditvi. Komisija se bo, po preteku roka, sestala in opravila izbor nastopajočih. Izbrani nastopajoči bodo o tem pisno obveščeni.

Pomembno: Potne stroške nastopa na prireditvi krijejo nastopajoči sami.

**Komisija za kulturo ZDUS letos prireditev posveča:
Evropskemu letu kulturne dediščine
10. jubileju prireditve Večer pesmi in plesa
1. oktobru – mednarodnemu dnevu starejših oseb**

Natečaj za oblikovanje novoletne voščilnice ob Evropskem letu kulturne dediščine: »SREČNO 2019«

Razpisujemo natečaj za oblikovanje novoletne voščilnice. Poudarek je na spodbujanju ustvarjalnosti in delovanju starejše populacije na področju likovnega in rokodelskega ustvarjanja.

1. Pogoji za sodelovanje

Pravico do sodelovanja imajo starejši, ki so člani društva upokojencev in se ljubiteljsko ukvarjajo s slikarstvom, drugimi oblikami likovnega ali rokodelskega ustvarjanja. Likovni prispevki so lahko v poljubni (risarski, slikarski ali grafični) tehniki. Voščilnice s primesmi rokodelskih izdelkov prav tako. Tema in motiv voščilnic sta prav tako lahko poljubna in ju je mogoče razumeti v najširšem smislu. Prednost bodo letos imele voščilnice, ki bodo s temo in motivom posvečene kulturni dediščini.

V izbor se upoštevajo samo prijave kandidatov/-k iz DU, ki so plačala članarino svojemu DU, DU pa PZDU in ZDUS v letu 2017 (pred oddajo del v svojem DU preverite plačilo članarine ZDUS.)

2. Prijava del in označitev

Na natečaju sodelujejo vsa dela, ki bodo prispela na ZDUS vključno **do 3. septembra 2018**.

Avtorji pošljejo voščilnice (priporočilo: do največ 3 kose) z različnimi novoletnimi motivi in tehnikami v predlaganem formatu: 16 cm x 11 cm (ni obvezujoč).

K voščilnicam priložite listič z naslednjimi podatki: ime in priimek avtorja, domač naslov, elektronski naslov, naslov dela in tehnika izdelave. Poslanega materiala organizator ne bo vračal. Shranjen bo v arhivu ZDUS kot del natečajne dokumentacije.

S prijavo avtor zagotavlja, da je delo avtorsko in dovoljuje ZDUS-u fotografiranje in objavo del za namene promocije dejavnosti. V nasprotnem primeru si organizator natečaja pridržuje pravico do izključitve dela iz natečaja.

3. Ocenjevanje del

Prejeta dela bo pregledala in ocenila komisija sestavljena iz članov Komisije za kulturo ZDUS in Komisije za tehnično kulturo ZDUS.

Upoštevali se bodo naslednji kriteriji:

- izvirnost, kreativnost,
- kakovost dela,
- moč umetniškega izraza,
- vsebina (likovni pristop, motiv),
- duhovitost,
- ekološki vidik – uporaba materialov za recikliranje (pri rokodelskih delih).

Ovojnico z voščilnicami pošljite na:

Zveza društev upokojencev Slovenije

Kebetova 9, 1000 Ljubljana

*S pripisom: **Natečaj za voščilnico 2019.***

5. Izbor del in obveščanje avtorjev

Izbor na podlagi prejetega materiala bo potekal do 15. septembra 2018. Opravila ga bo komisija, ki bo med prispelimi predlogami voščilnic izbrala dela, ki bodo nagrajena. Vse prispеле voščilnice bodo razstavljene v Cankarjevem domu v času 18. Festivala za 3. življenjsko obdobje (01. 10. – 3. 10. 2018). O izboru in prejemu nagrad bodo kandidati obveščeni do 20. septembra 2018.

Vsa prispela dela postanejo last ZDUS.

Za vse informacije se lahko obrnete na kontaktno osebo:

Dijana Lukić, strokovna sodelavka I

tel. št. 01 515 52 41 ali 051 656 532

e-mail: dijana.lukic@zdus-zveza.si

Rokodelke in rokodelci,

Društva upokojencev so bila obveščena po elektronski pošti o razpisu za sodelovanje na razstavi rokodelskih izdelkov v Zdusovem kotičku na Festivalu za 3. življenjsko obdobje. Prijave sprejemamo po elektronski pošti, dodatne informacije pa dobite pri Branku Suhadolniku, tel. 041 665 719, e-pošta: branko.suhadolnik@telemach.net ali bsuh.rdo@gmail.com.

Rok za oddajo prijave je 1. 8. 2018.

V postopku je tudi razpis za ljubiteljske mojstrice in mojstre, vodje rokodelskih delavnic v Delfinu v Izoli decembra 2018. Razpis je bil poslan vsem DU in številnim rokodelcem po Sloveniji. Organizator sprejema prijave samo po elektronski pošti. V primeru, da niste prejeli elektronske informacije o razpisu, se pozanimajte v matičnem DU. Dodatne informacije pa dobite pri Branku Suhadolniku, tel. 041 665 719, e-pošta: branko.suhadolnik@telemach.net ali bsuh.rdo@gmail.com.

Razpis za sofinanciranje mednarodnega sodelovanja društev upokojencev (DU) v letu 2018

Skupna višina sredstev v ta namen je 4.000 EUR.

Na razpis se lahko prijavijo DU, ki so že ali bodo v letu 2018

- **izvajala kulturne in športne oz. rekreativne dogodke** s sorodnimi organizacijami iz tujine in
- ki imajo poravnano članarino za preteklo leto.

Rok za prijavo je 31. julij 2018.

Postopek prijave: V prilogi je prijavi obrazec. DU pošljejo prijavi obrazec svoji Pokrajinski zvezi društev upokojencev (PZDU), le-ta zbrane prijave, opremljene s svojim mnenjem, pošlje po pošti na naslov: **ZDUS, za mednarodno sodelovanje društev upokojencev, Kebetova 9, 1000 Ljubljana**

ali po elektronski pošti na e-naslov: tajnistvo@zdus-zveza.si.

Če je bil dogodek mednarodnega sodelovanja v času razpisa že izveden, lahko k prijavi dodate tudi vabila, kratko poročilo in kopije računov. Upoštevane bodo prijave, ki bodo prispele na ZDUS do vključno 31. julija 2018. Rezultati razpisa bodo objavljeni do konca meseca avgusta na prenovljeni spletni strani ZDUS in na našem Facebook profilu.

Več informacij: tajnistvo@zdus-zveza.si ali 01 620 54 72 (Nika Antolašič).

Obrazec za prijavo na razpis mednarodnega sodelovanja DU v letu 2018

Prijavitelj DU	
Naslov	
PZDU	
Datum oz. termin dogodka	
Vrsta dogodka: (šport - rekreacija, kultura, drugo)	
Kraj dogodka	
Predvideno št. sodelujočih	
Stroški (npr. prevozi, najem prostora ali opreme, materialni stroški, gostinske usluge* ipd.)	
Prihodki in viri (npr. razpis ZDUS, občina, sponzor ...)	
priloge: (neobvezno)	
prijavo pripravil/a: (ime, kontakt)	

* Stroški gostinskih storitev lahko predstavljajo največ 50 % skupnih stroškov dogodka

Energetska učinkovitost v domovih za starejše

Eko sklad je kot komunikacijsko in izobraževalno aktivnost na področju varstva okolja sofinanciral projekt Energetska učinkovitost v domovih za starejše, v okviru katerega je podjetje Enekom d.o.o. v času med oktobrom in decembrom 2017 v domovih za starejše izvajalo izobraževanja s področja učinkovite rabe energije. Izobraževanja so potekala v 25 domovih za starejše, ki so tudi sicer vključeni v energetskega menedžment na nivoju Skupnosti socialnih zavodov Slovenije. Osnovni namen izvedenih izobraževanj je bil predvsem vzpostavitev procesov za organizacijsko ukrepanje ter učinkovito investiranje na področju URE in OVE, pri tem pa v posamezne procese aktivno vključiti celotno strukturo zaposlenih. Projekt se je izvajal v naslednjih domovih za starejše: in sicer Bežigrad, Celje, Črnomelj, Domžale, Dutovlje, Ilirska Bistrica, Impoljca, Jesenice, Kranj, Ljubljana Vič-Rudnik (enota Bokalce in Kolezija), Ljubljana - Šiška, Logatec, Nova Gorica, Podbrdo, Poljčane, Postojna, Prebold, Predvor, Radovljica, Ribnica, Škofja Loka, Tezno, Tisje, Trbovlje, Velenje in Zidani Most.

Samo izobraževanje je bilo razdeljeno na tri vsebinske sklope. Cilj prvega dela izobraževanja je bil poslušalcem približati pomen smotrne rabe energije/virov in zbuditi zavest o učinkovitejši rabi energije. Drugi vsebinski sklop je zajemal analizo uspešnosti/nepuspešnosti posameznega doma na področju energetske učinkovitosti v zadnjih letih, smernice ter možnosti za izboljšanje. Zadnji vsebinski sklop pa je obsegal izvedbo delavnice, kjer so zaposleni

ločeno po skupinah sami oblikovali ukrepe za izboljšave na področju učinkovite rabe energije in virov v njihovi enoti.

Potencialni prihranki energije se razlikujejo po posameznih domovih. V nekaterih domovih so namreč že v preteklih letih izvedli vrsto organizacijskih in investicijskih ukrepov, ki jih kontinuirano nadzorujejo. Na podlagi preteklih izkušenj pa ugotavljamo, da je za doseganje prihrankov ključni vzvod ravno redno letno izobraževanje za zaposlene in stanovalce, ki lahko posledično doprinese tudi do 10 % prihranka rabe virov.

Dober primer zmanjšanja stroškov ogrevanja je primer stavbe Društva upokojencev Kočevje, ki je bila zgrajena leta 1891 in je spomeniško zaščitena. Pri ugotavljanju najprimernejšega načina ogrevanja so se posvetovali z energetskega svetovalcem mreže ENSVET, Vladimirjem Bizjakom. Svetovalec je obstoječe letne stroške ogrevanja s kotlom na ekstra lahko kurilno olje (ELKO) pred prenovo ocenil na okrog 5.000 evrov. Po primerjavi možnosti ogrevanja sta bila kot najprimernejša izbrana daljinsko ogrevanje in ogrevanje s toplotno črpalko. Odločili so se za slednjo, kar se je izkazalo za upravičeno, saj so se letni stroški ogrevanja prepolovili.

Če se tudi sami odločite za vgraditev toplotne črpalke za centralno ogrevanje, vam Eko sklad na javnem pozivu 54SUB ponuja nepovratna sredstva v višini do 20 odstotkov priznanih stroškov naložbe. Pri menjavi stare kurilne naprave s toplotno črpalko pa vam Eko sklad povrne tudi do 50 odstotkov stroškov naložbe. Za dodatni nasvet se obrnite na najbližjo energetskega pisarno ENSVET, kjer vam bodo svetovalci z brezplačnim nasvetom olajšali izbiro primernegega načina ogrevanja.

EKO SKLAD

SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

EN SVET

NEODVISNO BREZPLAČNO
ENERGETSKO SVETOVANJE

Sproščeno kamorkoli

Z ZAVAROVANJEM TUJINA.

Za sproščena potovanja sklenite zavarovanje za tujino z medicinsko asistenco. Sebi in svojim najbližjim boste zagotovili dodatno varnost v primeru zdravstvenih težav in kritje morebitnih stroškov zdravstvenih storitev, ki bi ob tem nastali.

☎ 080 20 60

VZAJEMNA